

การศึกษาเพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปะภาพถ่ายผ่านประสบการณ์ผู้เป็นโรคตื่นตระหนก (Panic Disorder)
ที่ประสบปัญหาในการใช้ชีวิตนอกสถานที่

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปกรรม (ศิลปะจิตรทัศน์)

มิถุนายน 2559

การศึกษาเพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปะภาพถ่ายผ่านประสบการณ์ผู้เป็นโรคตื่นตระหนก (Panic Disorder)
ที่ประสบปัญหาในการใช้ชีวิตนอกสถานที่

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปกรรม (ศิลปะจิตรทัศน์)

มิถุนายน 2559

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาเพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปะภาพถ่ายผ่านประสบการณ์ผู้เป็นโรคตื่นตระหนก (Panic Disorder)
ที่ประสบปัญหาในการใช้ชีวิตนอกสถานที่

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปกรรม (ศิลปะจิตรกรรม)

มิถุนายน 2559

กฤตชัย ธรรมลักขณาพร. (2559). การศึกษาเพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปะภาพถ่ายผ่านประสบการณ์ของผู้เป็นโรค

ตื่นตระหนก (Panic Disorder) ที่ประสบปัญหาในการใช้ชีวิตนอกสถานที่. ปริญญาโท คป.ม.

(ศิลปกรรม : ศิลปะจิตทัศน์). บัณฑิตวิทยาลัย กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อาจารย์ที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์สมศักดิ์ ชวาลาวัณย์.

ความวิตกกังวลเป็นธรรมชาติอย่างหนึ่งของมนุษย์ คนเราทุกคนต้องเคยมีความวิตกกังวล คนที่ไม่วิตกกังวลเลยเป็นคนไม่ปกติ เรามีเรื่องมากมายที่จะต้องเป็นห่วงเป็นกังวล อาจเป็นเรื่องราวต่างๆเรามีความวิตกกังวลได้เสมอ แต่สิ่งที่ทำให้เกิดความกังวลอาจเปลี่ยนไปตามวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลง ความวิตกกังวลเป็นสิ่งปกติและเกิดขึ้นกับแทบทุกคนแม้ว่าสิ่งกระตุ้นให้เกิดความกังวลสำหรับแต่ละคนอาจไม่เหมือนกันแต่กิจกรรมหลายๆอย่างก็มักทำให้คนเกือบทุกคนเกิดความวิตกกังวล ความกังวลอาจเกิดจากกิจวัตรประจำวันบางอย่าง ความวิตกกังวลเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตแต่ความกลัวที่มากเกินไปจนเป็นอาการที่ไม่ปกตินั้นเรียกอีกอย่างโรคประสาทกลัวที่ทำให้ใช้ชีวิตประจำวันได้อย่างไม่ราบรื่นและมีอาการของโรคต่างๆที่เป็นปัญหาต่อการใช้ชีวิตประจำวันในยุคปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นทำงานหรือการออกไปใช้ชีวิตประจำวันต่างๆจึงหยิบยกมานำเสนอเพื่อสังคมได้รับรู้ถึงอาการและเล็งเห็นถึงความสำคัญของผู้ป่วยกลุ่มนี้

ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาแนวทางของผู้ป่วยที่เป็นโรคประสาทกลัว การศึกษาอาการของผู้เป็นโรคประสาทกลัวที่ประสบปัญหาในการออกไปใช้ชีวิตประจำวันนอกสถานที่โดยจะนำข้อมูลจากการศึกษาวิเคราะห์นี้ มาปรับใช้ในเทคนิคภาพถ่าย และนำเสนอมุมมองของผู้ป่วยโรคประสาทกลัวให้สังคมได้รับรู้ผ่านผลงานภาพถ่ายโดยใช้สื่อศิลปะสมัยใหม่ เช่น ศิลปะภาพถ่ายต่างๆ, สื่อศิลปะอินเตอร์เน็ต และอื่นๆ เพื่อนำเสนอเรื่องโรคประสาทกลัวงานเชิงทดลอง และเปรียบเทียบให้เห็นภาพที่เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดของผู้ป่วยโรคประสาทกลัวผสมผสานกับจินตนาการในการสร้างภาพถ่าย ซึ่งต้องผ่านกระบวนการคิด ดัดแปลง ตัดทอน และเสริมจินตนาการส่วนตัวเข้าไปด้วยจึงจะทำให้ภาพออกมาอาจจะแปลกจากความเป็นจริง และไม่สามารถพบเห็นได้ในลักษณะทั่วไป

และเพื่อให้การทำผลงานวิจัยนี้สมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงได้เริ่มศึกษาในเรื่องผู้ป่วยโรคตื่นตระหนกหัวข้อการศึกษาอาการของผู้เป็นโรคตื่นตระหนกที่ประสบปัญหาในการออกไปใช้ชีวิตประจำวันนอกสถานที่ ทั้งจากเอกสาร ตำรา และการสืบค้นจากสื่อต่างๆทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงเลือกผลงานศิลปะที่ได้รับอิทธิพลมาเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์เป็นผลงาน

ผู้วิจัยคาดหวังว่า ผลงานที่นำเสนอผ่านรูปแบบภาพถ่าย ในลักษณะการจำลองสถานการณ์ของผู้ป่วยโรคประสาทกลัวที่ออกไปใช้ชีวิตประจำวันในสถานที่ต่างๆจะเป็นส่วนหนึ่งของการนำเสนอที่สื่อความหมายทั้งในข้อดีและข้อเสียและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าข้อมูลและเอกสารการค้นคว้าเชิงเนื้อหาและเทคนิคในการทำงานวิจัยครั้งนี้จะมีประโยชน์สำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาและหาข้อมูลข้อการศึกษาอาการของผู้เป็นโรคประสาทกลัวที่ประสบปัญหาในการออกไปใช้ชีวิตประจำวันนอกสถานที่ ให้ได้รับรู้ผ่านทางศิลปะภาพถ่ายที่นำเสนอไม่มากนัก

EDUCATION FOR THE CREATION OF ART THROUGH A PANIC DISORDER
(*Panic Disorder*) DIFFICULTIES OF LIFE OUTSIDE

Presented in Partial Fulfillment of the Requirement for the
Master of Fine and Applied Art Degree in Visualization of Fine Arts
at Srinakharinwirot University

June 2016

KrittuchTummarluckanaporn. (2016). *Education for the creation of art through a panic disorder (Panic Disorder). Difficulties of life outside*. Master Thesis, M.F.A. (Visualization of Fine Arts). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assoc. Prof. SomsakChawalawan.

Anxiety is a natural process for every human begins. We all have passed the process of being nervous or anxious. People who have never been anxious are not considered normal. We all have many thoughts to worry and think through, which could easily lead to anxiety. Anxiety can be formed through different circumstances throughout our lifetime. It is normal and can happen to anyone, which the stimulus can come in many forms such as normal daily routines. It is a part of our daily life, but the excess fear from the anxiety is not normal. This behaviour is known as neurotic fear, which prevents normal daily life to be possible. Therefore, this thesis will demonstrate the symptoms and the importance of these patients for a better understanding.

The purpose of this study is to research the patient's neurotic fear. The research will focus on the symptoms of these neurotic patients when experienced with experimental daily life routine. The results of the study will be demonstrated through special technical photos. Each photo will present different perspectives of the patients for the society to understand through modern fine art, such as photography, media arts and many more. The emotions of patients are displayed through special form of photography, and when combined the photographer's technique and imagination, it produces artworks which cannot be easily seen in the common society.

To fully complete this research, the researcher has gained more understanding of this disorder by studying from research papers, case studies, text books and articles from both local and international data. Moreover, major influential artworks were used as a guide to create these results.

In conclusion, this thesis aims to review the perspectives of the patients with fear stimulated from daily routines through the artworks in both negative and positive views. It is hoped that the information in this study will provide useful data for those who are interested in anxiety and fear more or less.

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจากรองศาสตราจารย์สมศักดิ์ วิชาลาวัฒน์ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ให้คำแนะนำในการทำวิจัย ดร.พิศรวัส ภูทอง และ รองศาสตราจารย์กมล เผ่าสวัสดิ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตลอดจนตรวจสอบแก้ไขปริญญานิพนธ์จนเสร็จสมบูรณ์ขอขอบคุณทุกคนในครอบครัวที่ช่วยเป็นกำลังใจ และสนับสนุนให้ผู้วิจัยได้ทำงานศิลปะที่ได้ให้โอกาสและเวลาในการมาศึกษาต่อในระดับชั้นปริญญาโท และขอขอบคุณคุณคุณธงชัย จรรยาจิตติกุล ที่ช่วยดูแลจัดการเรื่องเอกสารและแก้ปัญหาในงานวิจัยจนเสร็จสมบูรณ์

กฤตธัช ธรรมลักขณาพร

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาเพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปะภาพถ่ายผ่านประสบการณ์ผู้เป็นโรคตื่นตระหนก (Panic Disorder)

ที่ประสบปัญหาในการใช้ชีวิตนอกสถานที่

ของ

กฤตธัช ธรรมลักขณาพร

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาศิลปะจิตรกรรม

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. ดุษฎี โยเหลา)

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. 2559

อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

ที่ปรึกษา

ประธาน

(รองศาสตราจารย์ สมศักดิ์ ชวาลาวัณย์)

(อาจารย์ ดร.พิศรวัส ภูทอง)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ สมศักดิ์ ชวาลาวัณย์)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ กมล เผ่าสวัสดิ์)

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายการวิจัย	2
ความสำคัญของการวิจัย	2
ขอบเขตของการวิจัย	2
ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	2
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
2 ทบทวนวรรณกรรม	5
ส่วนที่ 1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับโรคตื่นตระหนก	5
โรคตื่นตระหนก (Panic)	5
ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ (Freud's Psychoanalytic Theory)	10
ทฤษฎีจิตวิทยาสิ่งแวดล้อม (Theory of Environmental Psychology)	12
ส่วนที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเครื่องแต่งกายและแฟชั่น	14
ส่วนที่ 3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับศิลปะภาพถ่าย	17
ศิลปะภาพถ่าย	17
ภาพถ่ายสารคดี (Documentary Photography)	18
อิทธิพลของศิลปินที่มีต่อการสร้างสรรค์ผลงาน	20
3 วิธีดำเนินการวิจัย	23
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	23
การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	23
การสร้างภาพแบบร่างผลงานสร้างสรรค์ศิลปะ	24
การสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย	24
การเก็บรวบรวมข้อมูล	27
การสร้างสรรค์ผลงานภาพถ่าย	27
การวิจัยวิเคราะห์ข้อมูล	27

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	28
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับโรคต้นตระกูล	28
ตอนที่ 2 ผลการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะภาพถ่าย	29
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	32
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์การประเมินผลงานศิลปะของผู้ชมผลงานศิลปะ	33
5 สรุป อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	37
สรุปและอภิปรายผลการวิจัย	38
อภิปรายผล	40
ข้อเสนอแนะในการวิจัย	41
ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้	41
บรรณานุกรม	42
ภาคผนวก	45
ภาคผนวก ก	46
ภาคผนวก ข	48
ภาคผนวก ค	51
ประวัติย่อผู้วิจัย	53

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แฟชั่นเครื่องแต่งกายและความหมายของแฟชั่นแบบต่าง ๆ.....	16
2 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	32
3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความพึงพอใจของผู้เข้าชมผลงานศิลปะ ที่มีต่อผลงานศิลปะอาคารของผู้ที่เป็นโรคตื่นตระหนกที่ออกไปใช้ชีวิตนอกสถานที่ หมายเลข 1-4.....	33
4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทัศนคติของผู้เข้าชมผลงานศิลปะ ที่มีต่อผลงานศิลปะอาคารของผู้ที่เป็นโรคตื่นตระหนกที่ออกไปใช้ชีวิตนอกสถานที่ หมายเลข 1-4.....	35
5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอันดับความพึงพอใจผลงานศิลปะภาพถ่ายอาคาร ของผู้ที่เป็นโรคตื่นตระหนกที่ประสบปัญหาในการออกไปใช้ชีวิตประจำวันนอกสถานที่ หมายเลข 1 ถึง 4.....	36

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	4
2 มานิต ศรีวานิชภูมิ.....	21
3 ผลงานชุด The Icon of Consumerism (Pink Man Mascot) ปี 2007-2008.....	22
4 ผลงานชุด Pink Man Begins (Pink man on tour N.06) ปี 1997.....	22
5 untitledขนาด 70 X 100 เซนติเมตร หมายเลข 1.....	30
6 untitledขนาด 70 X 100 เซนติเมตร หมายเลข 2.....	30
7 untitledขนาด 60 X 100 เซนติเมตร หมายเลข 3.....	31
8 untitledขนาด 70 X 100 เซนติเมตร หมายเลข 4.....	31
9 ภาพแบบร่างผลงาน 1.....	49
10 ภาพแบบร่างผลงาน 2.....	49
11 ภาพแบบร่างผลงาน 3.....	50
12 ภาพแบบร่างผลงาน 4.....	50
13 นิทรรศการแสดงผลงานศิลปะ.....	52

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ความเจ็บไข้ได้ป่วยเป็นเรื่องปกติที่มนุษย์ทุกคนต่างต้องเผชิญ ความเจ็บป่วยที่จะสามารถเกิดขึ้นได้นั้นมีอยู่ 2 ทางคือ ความเจ็บป่วยทางร่างกาย และความเจ็บป่วยทางจิตใจ โรคทางจิตใจเป็นโรคที่อาจสามารถหรือไม่สามารถพบหรือสังเกตเห็นได้ในสถานการณ์ปกติ ผู้ที่เป็นโรคทางจิตใจสร้างความทุกข์ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ไม่น้อยไปกว่าโรคทางร่างกาย หนึ่งในโรคทางจิตใจที่มีผู้เป็นอยู่จำนวนมากไม่น้อยคือ คือโรคตื่นตระหนก (Panic Disorder) เป็นโรคที่จัดอยู่ในกลุ่มโรควิตกกังวล (Anxiety Disorder) ที่เกิดจากความวิตกกังวลเป็นหลักแต่จะมีลักษณะการแสดงออกของอาการที่แตกต่างจากโรคอื่น ๆ

โรคตื่นตระหนก (Panic Disorder) ผู้ที่เป็นโรคตื่นตระหนกจะมีอาการของ Panic Attack เกิดขึ้นซ้ำบ่อย ๆ และเกิดเองโดยไม่มีสิ่งใดกระตุ้น เป็นแบบ Paroxysmal และผู้ที่เป็นโรคนี้จะมีรูสึกกังวลว่าอาการเหล่านี้จะเกิดขึ้นมาอีก หรืออาจจะกลัวผลที่เกิดตามมาจากการมีอาการ เช่น กลัวว่าจะควบคุมตัวเองไม่ได้ กลัวจะเป็นโรคหัวใจ กลัวว่าจะเป็นบ้า หรือในบางคนอาจมีอาการดังกล่าวจนผลกระทบต่อชีวิตประจำวันของผู้ที่เป็นโรคนี้เป็นอย่างมาก อาการของโรคตื่นตระหนกนั้น จะเกิดขึ้นเองอย่างทันทีทันใด โดยมีอาการ Panic attack เกิดขึ้นร่วมกัน 4 อาการขึ้นไป อาการจะค่อยๆ รุนแรงขึ้น และเกิดขึ้นจนถึงระดับสูงสุดภายในเวลา 10 นาที แล้วอาการจึงค่อยๆ สงบลงไปเอง บางรายอาจเกิดมากกว่านั้น แต่ไม่เกิน 1 ชั่วโมง และจะเป็นซ้ำๆ โดยมีสิ่งกระตุ้นหรือไม่ก็ได้ แพทย์มักเข้าใจว่าเป็นอาการเครียดที่เกิดขึ้นเอง สำหรับความชุกของโรคตื่นตระหนกในประชากรทั่วไปเท่ากับร้อยละ 3.8 เพศหญิงพบมากกว่าผู้ชาย 2.3 เท่า มักพบในช่วงอายุ 25 ปี ส่วน Agoraphobia พบได้ร้อยละ 0.6 ในบางการศึกษาพบได้ถึงร้อยละ 6 จากการศึกษาในผู้ที่เป็น Agoraphobia พบว่าครึ่งหนึ่งมีประวัติเป็น Panic Disorder ร่วมด้วย (รัตน สหายพานิชย์ และสุวรรณี พุทธิศรี. 2548: 163-167; สุทธิพร เจนณวาสิน. 2553)

จากศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเป็นโรคตื่นตระหนกผ่านประสบการณ์ ผู้เป็นโรคนี้ พบว่า ปัญหาหลักที่เกิดขึ้นจะเกิดตอนที่ผู้ที่เป็นโรคออกไปใช้ชีวิตนอกสถานที่ที่ไม่คุ้นเคยหรือทำให้ไม่รู้สึกปลอดภัย มักเป็นสถานที่สาธารณะที่มีผู้คนพลุกพล่าน เช่น สวนสาธารณะ ตลาดสด ห้างสรรพสินค้า สถานีรถประจำทาง เป็นต้น เมื่ออยู่ในสถานที่เหล่านี้อาการ Panic Attack มักปรากฏขึ้นมาอย่างไม่สามารถที่จะควบคุมได้ ผู้วิจัยจึงเห็นว่า เป็นสิ่งที่สำคัญที่ต้องนำเสนอออกไปให้ผู้คนที่ทั่วไปที่อยู่รายล้อมผู้ที่เป็นโรคตื่นตระหนกได้รับรู้ถึงความรู้สึกของผู้ที่เป็นโรคนี้

ทั้งนี้ปัญหาในการออกไปใช้ชีวิตนอกสถานที่ที่เกิดขึ้นจากการเป็นโรคตื่นตระหนกจะสามารถถ่ายทอดไปสู่ผู้อื่นได้ต้องผ่านกลวิธีสร้างสรรค์ผลงานเพื่อนำเสนอออกสู่สังคม ภาพถ่ายสารคดีเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ใช้เพื่อนำเสนอความจริงได้อย่างตรงไปตรงมา มีอิทธิพลต่อความคิดและความรู้สึกของคนในสังคมได้มาก ที่สามารถขับเคลื่อนสังคมได้ ภายใต้วัฒนธรรมบางอย่างของกลุ่มสังคมนั้น ถือเป็นศิลปะสมัยใหม่ที่ช่วยถ่ายทอดวิถีชีวิตของคนในสังคมได้เป็นอย่างดี (ภูมิภมร ผดุงรัตน์. 2012)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัญหาของผู้ที่เป็นโรคตื่นตระหนกที่ออกไปใช้ชีวิตประจำวันนอกสถานที่ด้วยการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะโดยใช้รูปแบบเทคนิคภาพถ่ายในการถ่ายทอดความรู้สึกของผู้ที่เป็นโรคตื่นตระหนก โดยอิงจากสถานที่และสถานการณ์ต่าง ๆ ที่อาจทำให้เกิดอาการของโรคได้ตามจินตนาการของผู้ที่เป็นโรคนี้ผ่านวิธีการทางทัศนศิลป์ในความหมายของศิลปะที่สื่อสารผ่านทางสายตาผ่านระนาบสองมิติ งานวิจัยนี้จะเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้บุคคลทั่วไปเข้าใจและตระหนักถึงผลกระทบของโรคนี้และดำเนินชีวิตประจำวันในสังคมร่วมกับผู้ป่วยโรคตื่นตระหนกได้อย่างเข้าใจต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและสะท้อนปัญหาของโรคตื่นตระหนกตามจินตนาการในทางทัศนศิลป์
2. เพื่อศึกษารูปแบบกลวิธี (Technique) การสร้างสรรค์งานภาพถ่าย
3. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปะภาพถ่ายผ่านประสบการณ์ของผู้ที่เป็นโรคตื่นตระหนกที่ประสบปัญหาในการใช้ชีวิตประจำวันนอกสถานที่

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลการวิจัยทำให้ทราบถึงผลกระทบของโรคตื่นตระหนกต่อผู้ที่เป็นโรคตื่นตระหนกที่ออกมาใช้ชีวิตนอกสถานที่
2. ผลการวิจัยทำให้เกิดผลงานศิลปะภาพถ่ายที่มาจากการสร้างสรรค์ใหม่จากจินตนาการของผู้วิจัย
3. ผลการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้บุคคลทั่วไปเข้าใจและตระหนักถึงผลกระทบของโรคตื่นตระหนก

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างผลงานศิลปะ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบภาพร่างผลงานศิลปะภาพถ่ายที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับโรคตื่นตระหนก จำนวน 4 ภาพ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผลงานศิลปะภาพถ่ายที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับโรคตื่นตระหนก ขนาด 80x60 เซนติเมตร จำนวน 10 ภาพ ได้จากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้เชี่ยวชาญ

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้ชมผลงานศิลปะ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนทั่วไป นิสิต/นักศึกษา อาจารย์มหาวิทยาลัย ที่เข้าชมงานนิทรรศการจัดแสดงผลงานทางศิลปะ ณ หอศิลป์ G23 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนทั่วไป นิสิต/นักศึกษา อาจารย์มหาวิทยาลัย ที่เข้าชมงานนิทรรศการจัดแสดงผลงานทางศิลปะ ณ หอศิลป์ G23 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 50 คน ได้จากการสุ่มสองขั้นตอน (Two-stage Random Sampling)

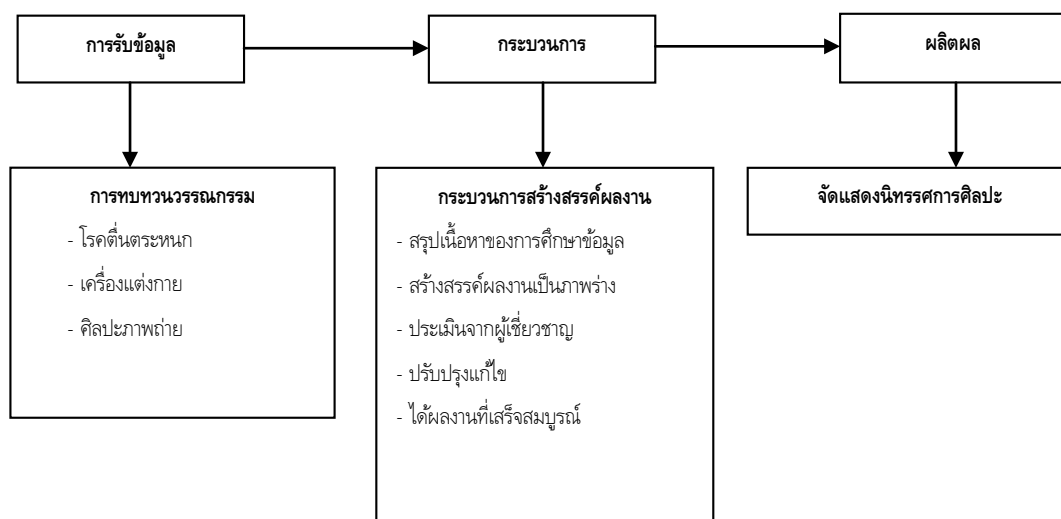
นิยามศัพท์เฉพาะ

โรคตื่นตระหนก (Panic Disorder) หมายถึง เป็นโรคทางจิตเวชชนิดหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวล (Anxiety) มากเกินกว่าคนปกติ เกิดจากปัจจัยทางจิตหรือปัจจัยทางชีวภาพอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่าง ที่ส่งผลให้เกิดความรู้สึกตื่นตระหนกถึงแม้ไม่มีสิ่งใดมากระตุ้น อาการที่เกิดขึ้น เช่น ใจสั่น/เต้นแรง เหงื่อแตก ตัวสั่น ท้องไส้ปั่นป่วน ไปจนถึงความรู้สึกกลัวว่าตัวเองกำลังจะตาย เป็นต้น

การใช้ชีวิตนอกสถานที่ หมายถึง การที่ผู้ป่วยโรคตื่นตระหนกออกไปใช้ชีวิตนอกสถานที่ที่คุ้นเคยหรือทำให้รู้สึกปลอดภัย มักเป็นสถานที่สาธารณะที่มีผู้คนพลุกพล่าน เช่น สวนสาธารณะ ตลาดสด ห้างสรรพสินค้า สถานีรถประจำทาง เป็นต้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปะภาพถ่ายผ่านประสบการณ์ผู้เป็นโรคตื่นตระหนก ที่ประสบปัญหาในการใช้ชีวิตนอกสถานที่ โดยอาศัยแนวคิดของวราภรณ์ ชะลอสันติสกุล (2555) มากำหนดกรอบการวิจัยในครั้งนี้ ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปะภาพถ่ายผ่านประสบการณ์ผู้เป็นโรคตื่นตระหนกที่ประสบปัญหาในการใช้ชีวิตนอกสถานที่ ซึ่งในบทนี้จะกล่าวถึงรายละเอียดที่ผู้วิจัยได้ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับโรคตื่นตระหนก

ส่วนที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเครื่องแต่งกายและแฟชั่น

ส่วนที่ 3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับศิลปะภาพถ่าย

โดยมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับโรคตื่นตระหนก

โรคตื่นตระหนก (Panic Disorder)

โรคตื่นตระหนก (Panic Disorder) เป็นโรคที่จัดอยู่ในกลุ่มโรควิตกกังวล (Anxiety Disorder) ที่เกิดจากความวิตกกังวลเป็นหลักแต่จะมีลักษณะการแสดงออกของอาการที่แตกต่างจากโรคอื่น ๆ ซึ่งในวงการจิตเวชศาสตร์และจิตวิทยาอาจเรียกชื่อโรคนี้ได้หลายอย่าง เช่น โรคตื่นตระหนก โรควิตกกังวล หรือเรียกเหมือนชื่อในภาษาอังกฤษ คือ โรคแพนิก ซึ่งในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้ชื่อว่า โรคตื่นตระหนก (รัตนา สายพานิชย์; และ สุวรรณิ พุทธิศรี. 2548: 163-167; สุธิพร เจณณวาสิน. 2553)

ลักษณะของอาการทางคลินิกของโรคตื่นตระหนก

ผู้ที่เป็นโรคตื่นตระหนกจะมีอาการของ Panic Attack เกิดขึ้นซ้ำบ่อย ๆ และเกิดเองโดยไม่มีสิ่งใดกระตุ้นเป็นแบบ Paroxysmal และผู้ที่เป็นโรคนี้จะรู้สึกกังวลว่าอาการเหล่านี้จะเกิดขึ้นมาอีก หรืออาจจะกลัวผลที่เกิดตามมาจากการมีอาการ เช่น กลัวว่าจะควบคุมตัวเองไม่ได้ กลัวจะเป็นโรคหัวใจ กลัวว่าจะเป็นบ้า หรือในบางคนอาจมีอาการดังกล่าวจนผลกระทบต่องานประจำวันของผู้ที่เป็นโรคนี้เป็นอย่างมาก

อาการ Panic Attack

1. ใจสั่น ใจเต้นแรง หรือหัวใจเต้นเร็วมาก
2. เหงื่อแตก
3. ตัวสั่น
4. หายใจไม่อิ่ม หายใจขัด
5. รู้สึกอึดอัด หรือแน่นอยู่ข้างใน
6. เจ็บหน้าอก หรือแน่นหน้าอก
7. คลื่นไส้ ท้องไส้ปั่นป่วน
8. มึนงง วิงเวียน ปวดหัว หรือเป็นลม
9. Derealization และ Depersonalization
10. กลัวควบคุมตัวเองไม่ได้ หรือกลัวเป็นบ้า
11. กลัวว่าตัวเองกำลังจะตาย

อาการของโรคตื่นตระหนกนั้น จะเกิดขึ้นเองอย่างทันทีทันใด โดยมีอาการ Panic attack เกิดขึ้นร่วมกัน 4 อาการขึ้นไป อาการจะค่อยๆ รุนแรงขึ้น และเกิดขึ้นจนถึงระดับสูงสุดภายในเวลา 10 นาที แล้วอาการจึงค่อยๆ สงบลงไปเอง บางรายอาจเกิดมากกว่านั้น แต่ไม่เกิน 1 ชั่วโมง และจะเป็นซ้ำๆ โดยมีสิ่งกระตุ้นหรือไม่มีก็ได้ แพทย์มักเข้าใจว่าเป็นอาการเครียดที่เกิดขึ้นเอง

ผู้ที่เป็นโรคนี้ในบางรายอาจมี Agoraphobia ร่วมด้วย คือ การกลัวการอยู่ในสถานที่ๆจะทำให้ตัวเองเกิดอาการ Panic Attack ขึ้นแล้วจะไม่สามารถได้รับการช่วยเหลือหรือกลัวว่าจะหนีไปไหนไม่ได้ สำหรับโรคในกลุ่มนี้สามารถแบ่งออกเป็น 3 โรค ได้แก่

1. Panic Disorder without Agoraphobia คือ ผู้ที่เป็นโรคตื่นตระหนกที่ไม่มี Agoraphobia ร่วมด้วย
2. Panic Disorder with Agoraphobia คือ ผู้ที่เป็นโรคตื่นตระหนกที่มี Agoraphobia ร่วมด้วย
3. Agoraphobia without history of Panic Disorder คือ ผู้ที่ไม่เคยเป็นโรคตื่นตระหนกเลย แต่กลัวว่าถ้าไปอยู่ในที่ชุมชนแล้วจะเกิด Panic Attack หรือกลัวว่าจะมีอาการคล้าย Panic ขึ้นมาได้

การวินิจฉัย

การวินิจฉัยโรคตื่นตระหนกวินิจฉัยได้ 2 กรณี ดังนี้

A. มีทั้งข้อ 1 และ 2

1. มี Recurrent Panic Attack โดยไม่คาดคิดว่าจะเกิดเมื่อไหร่
2. อย่างน้อยใน 1 ครั้งของ Panic Attack จะมีอาการต่อไปตามมาเป็นเวลาอย่างน้อย 1 เดือน
 - 2.1 กังวลอยู่ตลอดเวลาว่าจะมีอาการเกิดขึ้นมาอีก
 - 2.2 กังวลว่าอาการที่เกิดขึ้นจะบ่งชี้ถึงโรคอื่นที่ร้ายแรง หรือกลัวจะเป็นอะไรไป
 - 2.3 มีพฤติกรรมเปลี่ยนไปอย่างชัดเจน โดยเกี่ยวเนื่องกับการมีอาการนี้

B. อาการ Panic Attack นี้ไม่ได้เกิดจากสารหรือจากภาวะความเจ็บป่วยทางกาย

ความชุกหรือระบาดวิทยาของโรคตื่นตระหนก

ความชุกของโรคตื่นตระหนกในประชากรทั่วไปเท่ากับร้อยละ 3.8 เพศหญิงพบมากกว่าผู้ชาย 2.3 เท่า มักพบในช่วงอายุ 25 ปี ส่วน Agoraphobia พบได้ร้อยละ 0.6 ในบางการศึกษาพบได้ถึงร้อยละ 6 จากการศึกษาในผู้ที่ เป็น Agoraphobia พบว่าครึ่งหนึ่งมีประวัติเป็น Panic Disorder ร่วมด้วย

โรคที่พบว่าเกิดร่วมกับโรคตื่นตระหนกและ Agoraphobia คือ โรคซึมเศร้า บางรายมีโอกาสเสี่ยงต่อการพยายามฆ่าตัวตายด้วย นอกจากนี้ โรคที่อาจพบร่วมได้อีก คือ Phobia, โรคย้ำคิดย้ำทำ, Alcohol และ Substance Abuse

การดำเนินของโรคตื่นตระหนก

โรคตื่นตระหนกมักเกิดขึ้นในช่วงวัยรุ่นตอนปลาย หรือวัยรุ่นตอนต้น โดยทั่วไปมักเรื้อรัง การมี Panic Attack เพียง 1-2 ครั้ง จะยังไม่ทำให้ผู้ที่เป็นโรคมียาอาการดังกล่าว แต่หากมีอาการบ่อยขึ้น ผู้ป่วยจะเริ่มกังวล เกิด Phobic Avoidance และ Agoraphobia

ผู้ที่เป็นโรคตื่นตระหนกร่วมกับ Agoraphobia เมื่อ Panic attack หายไป Agoraphobia มักหายตามไปด้วย แต่ผู้ป่วยที่มี Agoraphobia เพียงอย่างเดียว มักเรื้อรังและอาจนำไปสู่ปัญหาอื่นๆ ตามมา เช่น โรคซึมเศร้า การอาศัยแอลกอฮอล์ เป็นต้น

สาเหตุของโรคตื่นตระหนก

สาเหตุของโรคตื่นตระหนกสามารถพิจารณาได้ 2 ปัจจัย ดังนี้

1. ปัจจัยด้านจิตใจ (Psychological Factor)

ทฤษฎี Cognitive Behavioral เชื่อว่า ความวิตกกังวลที่เกิดขึ้นเป็นการเลียนแบบมาจากพ่อแม่ที่มีอาการเหมือนกับผู้ป่วย หรือมาจากการถูกวางเงื่อนไข (Classical Conditioning) เชื่อว่าโรคตื่นตระหนกเกิดจากการที่บุคคลเคยมีอาการ Panic Attack ในขณะที่มีสิ่งกระตุ้นบางอย่าง หรืออยู่ในสถานที่ใดที่หนึ่ง ก็จะทำให้ผู้ป่วยกลัวว่าจะเกิด Panic Attack ขึ้นเมื่อเจอสิ่งกระตุ้นนั้น หรือสถานที่นั้นซ้ำอีก นอกจากนี้การเคยมีประสบการณ์ที่รุนแรงทางจิตใจอาจทำให้การทำงานของสารสื่อประสาทผิดปกติไปจากปกติ

2. ปัจจัยด้านชีวภาพ (Biological Factor)

2.1 ระบบประสาทส่วนกลางและต่อขยาย (Peripheral and Central Nervous System) จากการศึกษาผู้ที่เป็โรคตื่นตระหนกพบว่า ระบบประสาทอัตโนมัติ (Automatic Nervous System) ของผู้ที่เป็นโรคในกลุ่มนี้จะมี Sympathetic tone เมื่อถูกกระตุ้นด้วยสิ่งเร้า (Stimuli) ต่าง ๆ

2.2 สารสื่อประสาท (Neurotransmitters) ตัวที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นอร์เอพิเนฟริน (Norepinephrine) โดยเฉพาะที่บริเวณ Locus Ceruleus, เซโรโทนิน (Serotonin) ที่บริเวณ Median Raphe Nucleus และ Gamma-amino butyric Acid (GABA)

2.3 Panic Inducing Substance พบว่ามีสารหลายชนิดเมื่อให้กับผู้ที่เป็นโรคตื่นตระหนกแล้วจะเหนี่ยวนำให้เกิด Panic Attack ได้ง่ายขึ้น เช่น Carbon dioxide เข้มข้น 5-35%, Sodium Lactate, Bicarbonate, Alpha-2 Adrenergic Receptor Antagonist (Yohimbin), Serotonin Releasing Agent (Fenfluramine) และ Caffeine เป็นต้น

2.4 การถ่ายทอดทางพันธุกรรม หากพบว่าคนในบ้านเคยเป็นโรคตื่นตระหนก ก็มีแนวโน้มที่จะเป็นโรคนี้ได้มากกว่าบุคคลอื่น

2.5 การใช้สารเสพติดที่ทำให้การทำงานของสารสื่อประสาทผิดปกติไปจากปกติ

2.6 การหลั่งของฮอร์โมนผิดปกติไปจากปกติ

การรักษาโรคตื่นตระหนก

การรักษาโรคตื่นตระหนกสามารถรักษาได้ผลค่อนข้างดีด้วยการใช้ยาและการทำ Cognitive Behavioral Therapy

ยาแก้ซึมเศร้าในกลุ่ม Selective Serotonin Reuptake inhibitor (SSRI) พบว่าได้ผลดีในการรักษาโรคตื่นตระหนก ปัจจุบันนิยมใช้ยาในกลุ่ม SSRI เป็นยาขนานแรก โดยให้ Fluoxetine เริ่มต้นที่ขนาด 10 มิลลิกรัมต่อวัน เพิ่มได้ถึง 20-40 มิลลิกรัมต่อวัน

ยาแก้ซึมเศร้ากลุ่ม Tricyclic ที่นิยมใช้คือ Imipramine โดยเริ่มขนาด 25 มิลลิกรัม ประมาณ 1 สัปดาห์แล้วจึงค่อย ๆ เพิ่มขนาดยา เพราะหากเพิ่มขนาดยาเร็วเกินไปในช่วงแรก ผู้ที่เป็นโรคนี้บางรายอาจมีอาการมากขึ้น และทนฤทธิ์ของยาไม่ได้

Benzodiazepine ขนานที่ใช้กันมากคือ Alprazolam ขนาด 2-4 มิลลิกรัมต่อวัน ข้อดีของยากลุ่มนี้คือทำให้อาการต่าง ๆ ดีขึ้นเร็ว แต่ในระยะยาวแล้วมักเกิด Drug Dependence และหยุดยาก่อนข้างยาก

ในทางปฏิบัติแล้วส่วนใหญ่จิตแพทย์จะให้ยาแก้ซึมเศร้าร่วมกับ Benzodiazepine ไปพร้อมกันตั้งแต่แรกจนถึงสัปดาห์ที่ 4-6 ต่อมาเมื่อมีอาการได้ดีและยาแก้ซึมเศร้าออกฤทธิ์เต็มที่แล้วจึงค่อยลด Benzodiazepine ลงเหลือแค่ยาแก้ซึมเศร้า เมื่อผู้เป็นโรคนี้ตอบสนองต่อการรักษาแล้วให้คงยาต่อเนื่องไปอีก 12 เดือนเป็นอย่างน้อยแล้วจึงค่อยลดยาลงโดยใช้เวลา 2-6 เดือน หากไม่มีอาการระหว่างนี้ก็สามารหยุดยาได้

นอกจากการรักษาด้วยการใช้ยาแล้วยังมีการรักษาด้วยวิธีการบำบัดทางจิตวิทยาด้วยเช่น การฝึกผ่อนคลาย การฝึกหายใจเมื่อเกิด Hyperventilation และการใช้เทคนิคต่าง ๆ ของพฤติกรรมบำบัด

จากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรคตื่นตระหนกรูปได้ว่า โรคนี้เกิดจากหลายสาเหตุด้วยกัน ทั้งปัจจัยทางจิตใจและปัจจัยทางชีวภาพ ที่เมื่อเป็นแล้วจะแสดงอาการออกมามีเมื่อถูกกระตุ้นจากสถานการณ์อะไรบางอย่าง หรือในหลาย ๆ ครั้งอาจเกิดจากการกระตุ้นตัวตัวของผู้ที่เป็นโรคนี้เอง โดยอาการของผู้ที่เป็นโรคตื่นตระหนกนั้นจะมีอาการใจเต้น ใจสั่น เหงื่อแตก หายใจไม่คล่อง ไปจนถึงกลัวว่าตัวเองจะตาย แต่จะเกิดขึ้นเพียงระยะสั้น ๆ เท่านั้นคือ 10 นาที ไม่เกิน 1 ชั่วโมง สามารถรักษาให้หายด้วยการใช้ยาและการบำบัดทางจิตวิทยา ผู้วิจัยจึงเห็นว่าผู้ที่เป็นโรคตื่นตระหนกนั้นมีความยากลำบากในการใช้ชีวิตมากเมื่อต้องออกไปเผชิญกับสถานการณ์ที่ตัวเองกลัวว่าจะทำให้เกิดอาการของโรคขึ้นมา นอกจากนี้ด้วยประสบการณ์ของผู้วิจัยเองที่เป็นโรคตื่นตระหนกทำให้เห็นถึงความสำคัญของการถ่ายทอดความรู้สึกของผู้ที่เป็นโรคนี้กับบุคคลอื่นๆ ได้รับรู้ ว่า ผู้ที่เป็นโรคตื่นตระหนกนั้นมีความคิด มีความรู้สึกอย่างไรเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่ต้องออกไปใช้ชีวิตประจำวันนอกสถานที่ ผ่านการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะภาพถ่ายที่จะอธิบายในส่วนอื่นต่อไป

ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ (Freud's Psychoanalytic Theory)

โรคต้นตระกูลเป็นโรคๆ หนึ่งในกลุ่มของโรควิตกกังวล(Anxiety) ซึ่งทฤษฎีที่ศึกษาและอธิบายเกี่ยวกับความวิตกกังวลคือทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ ที่ทำการศึกษามาเป็นระยะเวลานาน (วิจิตภานี เจริญขวัญ. 2551) มีรายละเอียดดังนี้

ความวิตกกังวล (Anxiety)

ความวิตกกังวลหรือความกระวนกระวายใจเป็นกระบวนการทางจิตเมื่อ Ego รู้สึกถึงอันตราย คำจำกัดความของฟรอยด์ (Freud) เกี่ยวกับการเกิดขึ้นของความกระวนกระวายใจยังไม่ค่อยชัดเจนนัก แต่ฟรอยด์มองว่าเป็นส่วนของประสบการณ์ทางอารมณ์ในด้านที่แสดงถึงความเจ็บปวด(Painful Emotional Experience) ซึ่งเกิดขึ้นโดยเป็นผลมาจากความตื่นตันที่มาจากอวัยวะภายใน และฟรอยด์ได้แบ่งลักษณะของความกระวนกระวายใจนี้ออกเป็น 3 ชนิด ได้แก่ 1) Reality Anxiety เป็นความกระวนกระวายใจที่เกิดขึ้นจากความกลัวทั่ว ๆ ไป ที่มาจากสิ่งแวดล้อมภายนอก 2) Neurotic Anxiety เป็นสิ่งมาจาก Id ซึ่งเป็นสิ่งที่ยากที่จะแก้ไข ทั้งนี้เพราะ Id อยู่ในส่วนของจิตใต้สำนึก แต่ Ego จะรับรู้ความรู้สึกกลัวนี้จากหลายทิศทาง บางครั้งความกระวนกระวายใจนี้ เรียกว่า “Free Floating” คน ๆ นั้นจะรู้สึกวิตกกังวลแต่ไม่สามารถหาเหตุผลได้ Phobias และ Panic เป็นลักษณะของการแสดงออกของ Neurotic Anxiety และ 3) Moral Anxiety เป็นส่วนที่มาจาก Superego เป็นส่วนของการที่ Ego รู้สึกผิดและละอาย ฟรอยด์ชี้ให้เห็นว่าคนที่มีความดีหรือมีคุณธรรมมาก ๆ คือมีระดับของ Superego เข้มแข็ง จะมีความรู้สึกของ Moral Anxiety หรือความรู้สึกผิดนี้รุนแรงกว่าคนที่มีความเข้มแข็งของ Superego น้อย

กลไกป้องกันตนเอง (Defense Mechanism)

ในการที่จะจัดการกับความกระวนกระวายใจ Ego จะหากลไกวิธีการในการจัดการเพื่อที่จะปกป้องจิตใจของตนเองที่สำคัญที่สุดของกลไกป้องกันตนเองคือ การเก็บกด (Repression) ซึ่งวิธีการนี้คือการที่ Ego จะขับเคลื่อนพลังงานในการที่จะบังคับให้ความรู้สึกหรือความคิดที่จะทำให้ไม่สบายใจทั้งหลายลงไปอยู่ที่ Id ซึ่งความทรงจำที่ไม่มีความสุขเหล่านี้อาจจะคงอยู่มาตั้งแต่เกิดความรู้สึกนั้น ความแย้งภายในจิตใจเป็นผลมาจากตั้งแต่ Id ต้องการที่จะแสดงออกแต่ Ego ต้องการที่จะเก็บกดเอาไว้ไม่ต้องการที่จะแสดงออก

ฟรอยด์ให้ความสำคัญกับกระบวนการเก็บกดซึ่งเป็นส่วนที่ต่อต้านพลังจิต (Anti-cathexis) ของ Ego ฟรอยด์ได้แยกระหว่าง Primal Repression และ Repression Proper โดยอธิบายว่า Primal Repression หมายถึงความคิดหรือสัญชาตญาณของความปรารถนาที่ถูกเก็บไว้ที่ Id

การลืม ถูกมองว่าเป็นกระบวนการหนึ่งของการเก็บกด ความคิดหรือความจำในอดีตในความเป็นจริงแล้วไม่เคยสูญหายไปไหน แต่ถูกเก็บกดเอาไว้ซึ่งความคิดหรือความจำเหล่านี้เป็นสาเหตุหรือต้นตอของการเกิดปัญหาทางจิตใจ ในระยะแรกของการบำบัด فروยด์ใช้วิธีการสะกดจิตเพื่อค้นหาเอาสิ่งที่เก็บกดขึ้นมา แต่ภายหลัง فروยด์ได้ใช้วิธี Free Association หรือการพูดออกมา (Talking Out)

นอกจากนี้ فروยด์ยังให้ความสำคัญกับประสบการณ์ในวัยเด็กในฐานะที่มีผลต่อการพัฒนาของบุคลิกภาพ มีบ่อย ๆ ที่ประสบการณ์ไม่มีความสุขหรือเจ็บปวดถูกเก็บไว้ที่ Id และคงอยู่เป็นปี ๆ และแปรเปลี่ยนไปเป็นอาการทางประสาท เช่น อาการ Phobia รวมถึงอาการตื่นตระหนก เป็นต้น และอาจพบบ่อยที่การเก็บกดทำให้ Ego อาจเผลอและแสดงออกมาในรูปของการพลั้งปาก (Slip of the Tongue) หรือออกมาทางการเขียน หรือการทำของหาย หรือการลืมนัดหมาย ที่ทำให้คน ๆ นั้นไม่มีความสุข

ในบางครั้งประสบการณ์เก็บกดอาจจะลดลงอยู่ในรูปแบบของความฝัน ในระหว่างการฝันของ Ego จะผ่อนคลายลง ดังนั้นความคิดหรือสิ่งที่เก็บกดเอาไว้จะแสดงออกมาในความฝัน ซึ่งถ้าวิเคราะห์ความฝันจะทำให้เกิดความเข้าใจ ในการรายงานเรื่องของความฝันคนที่ฝันจะระบุออกเป็น Manifest Content ซึ่งหมายถึงการฝันถึงสิ่งที่ต้องการหรือปรารถนาโดยตรง หรืออาจเป็นลักษณะของ Latent Content เป็นรูปของสัญลักษณ์ซึ่งจะแปลความจากผลการเก็บกด

ในเรื่องของการโยนความผิด (Projection) จากแรงขับภายในทำให้เกิดความกระวนกระวายใจมาก ๆ Ego จะลดความรู้สึกนี้หรือความไม่ต้องการนี้ไปสู่สิ่งที่อยู่ภายนอก คนบางคนอาจจะโทษคนอื่น เช่น อาจารย์สอนไม่เก่งอาจจะโทษว่าลูกศิษย์โง่ หรือนักศึกษาสอบตกจะบอกว่าอาจารย์ออกข้อสอบยาก เป็นต้น

การหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง (Rationalization) เป็นรูปแบบหนึ่งของกลไกป้องกันตนเองที่แสดงออกในลักษณะของการโยนความผิดหาข้อแก้ตัวให้ตนเองในวิถีทางที่สังคมยอมรับ เช่น นักศึกษาที่ทำข้อสอบไม่ได้อาจจะบอกกับคนอื่น ๆ ว่าข้อสอบคลุมเครือไม่ชัดเจน ซึ่งนักศึกษาส่วนใหญ่จะเห็นด้วย ซึ่งในความเป็นจริงนักศึกษาอาจจะเตรียมตัวมาไม่ดีพอหรือไม่เข้าใจจริง ๆ

ในการพัฒนาการเจริญเติบโตทางจิตใจนั้น คนเราจะพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ ที่เหมาะสมมากกว่าเดิมไปพร้อมกับกับการเจริญเติบโตทางร่างกาย แต่ในบางครั้งคนบางคนอาจเกิดการ Fixation คือการหยุดชะงักอยู่ในระยะพัฒนาการของขั้นใดขั้นหนึ่ง และอาจเกิดการถดถอย (Regression) เมื่อเกิดความรู้สึกกลัว ต้องการความมั่นคงปลอดภัยจากอันตรายทั้งหลายมาจากความรู้สึกเดิมที่มีอยู่ภายใน ในบางครั้งการแสดงออกตรง ๆ ตามสัญชาตญาณหรือความรู้สึกจะทำให้เกิดความรู้สึกไม่สบายใจ กระวนกระวายใจ ดังนั้นบุคคลนั้นอาจจะแสดงออกในทางตรงกันข้ามแทนซึ่งกลไกป้องกันตนเองนี้เรียกว่า Reaction Formation และส่วนใหญ่แล้วจะเป็นการแสดงออกที่เกินกว่าความเป็นจริง เช่น คนที่เลิกลูบจูบหรือเพราะกลัวอันตรายที่เกิดจากตัวเองจะกลายเป็นคนแรกที่วิพากษ์วิจารณ์คนที่ยังจูบหรืออยู่ เป็นต้น

ทฤษฎีจิตวิทยาสิ่งแวดล้อม (Theory of Environmental Psychology)

สิ่งแวดล้อมเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ เมื่อคนอีกคนหนึ่งอยู่ใกล้กับอีกคนหนึ่งคนเท่ากันว่าคนสองคนนั้นเป็นสิ่งแวดล้อมซึ่งกันและกันที่ย่อมส่งผลให้แต่ละฝ่ายเกิดการรับรู้และความรู้สึกที่อาจเหมือนและอาจแตกต่างกันออกไปด้วย สำหรับทฤษฎีจิตวิทยาสิ่งแวดล้อมที่ผู้วิจัยนำมาประกอบการทำวิจัยในครั้งนี้จะนำแนวคิดภายใต้ทฤษฎีมาใช้ในการสร้างสรรค์และอธิบายผลงานศิลปะภาพถ่ายของผู้วิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับการกระตุ้นหรือการเร้า (The Arousal Approach)

บุคคลจะถูกระตุ้นหรือเร้ามากขึ้นเมื่อเผชิญกับสิ่งเร้าในสภาพแวดล้อม วัดได้จากลักษณะทางสรีระที่ถูกกระตุ้นโดยระบบประสาทอัตโนมัติซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงไป เช่น การเพิ่มของอัตราการเต้นของหัวใจ ความดันโลหิต อัตราการหายใจ และการหลั่งฮอร์โมนแอดรีนาลิน เป็นต้น นอกจากนี้จะมีการแสดงพฤติกรรมมากขึ้นด้วย เช่น มีการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อเพิ่มขึ้น ถ้ามองในมุมของประสาทสรีระวิทยา จะพบว่าการกระตุ้นหรือการเร้าเป็นกิจกรรมทางสมองที่เพิ่มสูงขึ้นโดยมีการเร้าอยู่ที่ Reticular Formation การกระตุ้นหรือการเร้ามีลักษณะต่อเนื่องจากชั่วหนึ่งไปสู่อีกชั่วหนึ่ง ไม่ได้อยู่ในลักษณะของการมีหรือไม่มีการกระตุ้น แต่จะอยู่ในลักษณะของการกระตุ้นจากระดับต่ำไประดับสูง นอกจากนี้ยังพบว่า การกระตุ้นหรือการเร้าเป็นตัวแปรที่อยู่ตรงกลางหรือตัวแปรแทรกของพฤติกรรมหลายอย่าง ซึ่งนักจิตวิทยาสิ่งแวดล้อมนำมาใช้ทำนายผลของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อพฤติกรรมมนุษย์ด้วย (สฤวิไล เรียงวัฒนสุข. 2558; และ Berlyne. 1980)

การกระตุ้นหรือการเร้านี้วัดได้ยาก นักจิตวิทยาสิ่งแวดล้อมวัดการที่สิ่งแวดล้อมกระตุ้นหรือเร้าผ่านการตอบสนองทางสรีระหลายอย่าง เช่น อัตราการเต้นของหัวใจ ความดันโลหิต อัตราการหายใจ การขยาย-หดตัวของเส้นเลือด การหลั่งปัสสาวะ แรงต้านทางกระแสไฟฟ้าที่ผิวหนัง (GSR) คลื่นสมอง ความตึงของกล้ามเนื้อ อุณหภูมิของผิวหนัง เป็นต้น

แนวคิดเกี่ยวกับระยะห่างส่วนบุคคล (Personal Space)

ระยะห่างส่วนบุคคลเป็นองค์ประกอบด้านระยะห่างหรือช่วงห่างของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เป็นอาณาเขตรอบตัวบุคคลที่มองไม่เห็น บุคคลพกพกดัดตัวไปด้วยทุกที่ เป็นระยะห่างที่เรายินยอมให้บุคคลบางคนล่วงล้ำเข้ามาได้ เป็นทั้งตัวชี้วัด และเป็นส่วนหนึ่งของความอึดอัด การคงอยู่ และการเสื่อมลงของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล จะเห็นได้ว่าระยะห่างระหว่างบุคคลมีนัยแฝงอยู่ 3 อย่าง ได้แก่ 1) เป็นอาณาเขตส่วนบุคคลและพกพกดัดตัวไปได้ทุกหนทุกแห่ง อาจยอมหรือไม่ยอมให้ใครบางคนเข้าถึงได้ ซึ่งอาณาเขตนี้อาจถูกล่วงล้ำโดยไม่ได้ตั้งใจได้ 2) เป็นกลไกในการจัดการเกี่ยวกับช่องว่างหรือระยะห่าง มักเรียกสิ่งนี้ว่าเป็นระยะห่างระหว่างบุคคลหรือ

พื้นที่เว้นว่างระหว่างบุคคล (Interpersonal Distance) เพราะจะเห็นอาณาเขตนี้ได้ชัดเจนเมื่อเกิดปฏิสัมพันธ์กันระหว่างบุคคล ถ้าบุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นจึงจะเห็นว่า บุคคลยอมที่จะให้อีกคนที่กำลังมีปฏิสัมพันธ์ด้วยเข้าไปในระยะต่าง ๆ ของบุคคล และ 3) เป็นช่องทางของการสื่อสารที่เป็นวิธีการหนึ่งในการบอกคู่สนทนาหรือผู้สังเกตการณ์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างคู่สนทนาหรือผู้ที่กำลังมีปฏิสัมพันธ์กัน

ขนาดของระยะห่างส่วนบุคคล

ระยะห่างส่วนบุคคลมักมีขนาดที่ไม่ชัดเจน ไม่ตายตัว แปรเปลี่ยนตามตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับบุคคล สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ลักษณะของกิจกรรมและพฤติกรรมที่กระทำต่อกัน Hall (วิลลิสท์รี หยางกูร. 2541; อ้างอิงจาก Hall. 1959) เสนอว่าระยะเว้นว่างส่วนบุคคลกับการลดทอนการรับรู้ มี 4 ระยะ แต่ละระยะแบ่งเป็น 2 ระยะย่อย คือ ระยะใกล้กับระยะไกล ดังนี้ 1) ระยะสนิทสนมหรือชิดใกล้ (Intimate Distance) 2) ระยะส่วนบุคคล (Personal Distance) 3) ระยะสังคม (Social Distance) และ 4) ระยะสาธารณะ (Public Distance) ซึ่งระยะที่แตกต่างกันนั้นเหมาะสมกับการสื่อสารในสถานที่แตกต่างกัน โดยให้ความสำคัญกับการรับรู้ความละเอียดของสารที่ส่งออกมาของกลุ่มคนที่สื่อสารในแบบนั้น ดังเช่น ระยะใกล้ชิด จะมีการรับรู้สารที่ละเอียดมาก การรับรู้ทางสายตา สามารถรับรู้ถึงรายละเอียดของผิวหน้า สีหน้า กริยาต่าง ๆ ได้ชัดเจน รวมไปถึงการรับรู้ในด้านต่าง ๆ เช่น เสียงหายใจ (รับรู้เสียง) อุณหภูมิของร่างกาย (การรู้สัมผัส) กลิ่นน้ำหอมของฝ่ายชายและหญิง (รับรู้กลิ่น) ซึ่งเป็นระยะที่เหมาะสมสำหรับกิจกรรมที่แสดงถึงความรัก ดังนั้นระยะเว้นว่างส่วนบุคคลที่แตกต่างกันทำให้การรับรู้สารแตกต่างกันโดยระยะที่ห่างกันมากขึ้นสารที่ส่งออกมาจากผู้ส่งจะถูกลดทอนรายละเอียดตัวมันเองลงไปด้วย จนเมื่อระยะห่างมากพอในระดับหนึ่ง สารที่ส่งออกมาจะไม่ที่ผลต่อการรับรู้ใด ๆ ในตัวผู้รับสารเลย

ระยะเว้นว่างส่วนบุคคลกับการควบคุมการรับรู้สาร การควบคุมการรับรู้จากสารเกี่ยวข้องกับการรับรู้ (Perception) โดยตรง สารที่ส่งออกมาให้เรารับรู้ว่ามีทั้งเราต้องการรับรู้และไม่ต้องการจะรับรู้ขึ้นกับการควบคุมของผู้รับสาร ซึ่งระยะเว้นว่างส่วนบุคคลเป็นปัจจัยสำคัญในการควบคุมเช่นกัน จากที่กล่าวมาระยะเว้นว่างส่วนบุคคลที่ระยะตั้งแต่ใกล้ชิดจนถึงสาธารณะมีการรับรู้ถึงความละเอียดของสารที่แตกต่างกัน ดังนั้นการรับรู้ถึงความชัดเจนและความเจือจางหรือความไม่ชัดเจนของสาร ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าการที่เราสามารถควบคุมระยะเว้นว่างส่วนบุคคลได้ ย่อมสามารถควบคุมการรับรู้สารของสารได้เช่นกัน

จากการทบทวนวรรณกรรมจะเห็นได้ว่าสิ่งแวดลอมที่เกี่ยวกับระยะห่างระหว่างบุคคลนั้นเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้และความรู้สึกของบุคคล ที่เมื่อผู้ที่เป็นโรคตื่นตระหนกแล้วจะมีการรับรู้เบเลความรู้สึกที่มากกว่าหรือผิดไปจากคนทั่วไป ที่ทำให้รู้สึกวุ่นที่ส่วนตัวและระยะห่างระหว่างบุคคลลดลงและหายไป ในบางครั้งทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนเองถูกบุกรุกเสมือนกับการถูกคุกคาม ทำให้ร่างกายแสดงปฏิกิริยาเป็นอาการ Panic Attack ออกมาไม่สามารถที่จะควบคุมได้

ส่วนที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเครื่องแต่งกายและแฟชั่น

แฟชั่นในมุมมองของหลาย ๆ คนที่มาจากหลากหลายสาขาวิชาทำให้มีการนิยามความหมายแตกต่างกันออกไป ซึ่งไม่ได้กำหนดว่าจะเป็นเพียงการแต่งกายเท่านั้น แต่ยังรวมถึงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เป็นการแสดงออกถึงการใช้ชีวิตแบบร่วมสมัย ไม่ว่าจะเป็นรถยนต์ ตู้เย็น ไปจนถึงอิทธิพลจากสื่อมวลชน (ระวิเทพ มุสิกะพาน. 2554) แฟชั่นเป็นเสมือนช่องทางหนึ่งที่ทำให้บุคคลสามารถตอบสนองความต้องการของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นความต้องการทางอารมณ์ หรือการแสดงออกพฤติกรรมต่าง ๆ บุคคลสามารถพัฒนาความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง (Identity) ทั้งในด้านที่แสดงออกถึงลักษณะภายนอก ความรู้สึกต่าง การรับรู้เกี่ยวกับตนเอง (Self-concept) หรือการรับรู้ภาพลักษณ์ของตนเอง (Self-Image) รวมทั้งการสร้างประทับใจให้กับผู้อื่นที่เหมือนเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับตนเองอีกทางหนึ่งด้วย (อัญชัน สันติไชยกุล. 2547) ซึ่งในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอแฟชั่นในมุมมองของเครื่องแต่งกายเท่านั้น

แฟชั่นจัดเป็นกระบวนการที่มีความสลับซับซ้อนมากในระดับมหภาค (Macro) แฟชั่นถือเป็นกระบวนการทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อคนจำนวนมากในสังคมพร้อม ๆ กัน แต่เมื่อพิจารณาในมุมมองระดับจุลภาค (Micro) แฟชั่นกลับส่งผลในระดับบุคคลเท่านั้น ดังนั้นในการนำแฟชั่นมาใช้เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ทั้งระดับบุคคลและสังคมจึงต้องพิจารณาจากหลาย ๆ มุม ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 4 มุมมองหลัก (กาญจนา แก้วเทพ. 2541) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. มุมมองด้านเศรษฐศาสตร์ แฟชั่นในมุมมองทางเศรษฐศาสตร์นั้นมีลักษณะที่ขัดแย้งกันอยู่ 2 ด้าน คือ ด้านหนึ่งมองว่าแฟชั่นนั้นมีอายุสั้น ๆ ไม่ได้คงอยู่นาน เมื่อมีแฟชั่นใหม่มา แฟชั่นเดิมต้องหลีกทางออกไป แต่อีกด้านหนึ่งมองว่าแฟชั่นเป็นสิ่งอมตะที่อยู่ยาวนานจนฝังเป็นประวัติศาสตร์ทางวัฒนธรรม สังคม และเศรษฐกิจ รวมถึงการมีอำนาจอยู่ในโครงสร้างทางสังคมอีกด้วย เห็นได้จากการแต่งกายตามแฟชั่นที่เราชื่นชอบ การถูกบังคับให้ต่างกายตามแฟชั่นที่เราไม่ชอบ เพราะตลาดมีเครื่องแต่งกายเพียงแบบเดียว

2. มุมมองด้านสังคมและสุนทรียศาสตร์ (Socio-Aesthetic) แฟชั่นไม่ใช่แค่การประดิษฐ์ (Invention) เครื่องแต่งกายขึ้นมาใหม่เท่านั้น แต่ยังเป็นการสร้างสรรค์ประดิษฐ์สิ่งใหม่ที่แปลกใหม่ (Innovation) โดยใช้รูปแบบของเสื้อผ้าหรือสินค้าต่าง ๆ เป็นพื้นฐาน จึงส่งผลให้แฟชั่นมีมิติที่เกี่ยวข้องกับสุนทรียศาสตร์หรือความงาม (Aesthetic) โดยผ่านการออกแบบให้มีลักษณะที่สวยงามโดดเด่น สำหรับมุมมองด้านสังคมศาสตร์ (Sociology) นั้น แฟชั่นเป็นหนึ่งในสิ่งที่สะท้อนสังคมนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี ตัวอย่างเช่น 2.1) ชนชั้น (Class) เมื่อศึกษาวิธีการ รูปแบบการสร้างสรรค์ตัดเย็บเสื้อผ้าชั้นสูงของชนชั้นปกครองไม่ว่าจะเป็นในยุโรป หรือแม้แต่ในประเทศไทย จะพบว่า เป็นการตัดเย็บเครื่องแต่งกายเฉพาะบุคคลคนหนึ่งเท่านั้น ในขณะที่การตัดเย็บที่ทำออกมาในปริมาณมาก ๆ และมีรูปแบบเหมือน ๆ กันครั้งละจำนวนมาก ๆ ด้วยเครื่องจักร เรามักเรียกว่า “เสื้อโหล” นั่นเอง 2.2) เพศ (Gender) เมื่อ

เครื่องแต่งกายเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยดึงดูดความสนใจทางเพศ ในประวัติการแต่งกายเป็นเวลายาวนานมากที่การแต่งกายชายหญิงต้องแตกต่างกันอย่างชัดเจนเพื่อให้รู้ว่าใครเป็นผู้ชายใครเป็นผู้หญิง จนถึงกลางศตวรรษที่ 20 ก็ได้เกิดแฟชั่นใหม่ ๆ คือ วิธีการแต่งกายที่ไม่ระบุเพศ (Non-gender) เป็นเครื่องแต่งกายที่ใส่ได้ทั้งสองเพศ (Unisex) ทำให้เห็นว่า จากอดีตที่แฟชั่นจะมุ่งไปที่ผู้หญิงเป็นหลัก แต่ในยุคปัจจุบันแฟชั่นได้เข้ามาอยู่ในทุกเพศอย่างแยกออกไม่ได้ 2.3) แฟชั่นเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม วัฒนธรรมมีส่วนสำคัญที่ทำให้บุคคลเข้าใจ หรือตีความหมายสิ่งต่าง ๆ ในโลกนี้แตกต่างกันไปในแต่ละสถานการณ์ ซึ่งแฟชั่นถือเป็นวัฒนธรรมในอีกรูปแบบหนึ่ง โดยการบ่งบอกผ่านเครื่องแต่งกายต่าง ๆ ทั้งวัสดุที่มา รูปแบบการตัดเย็บ ไปจนถึงรูปแบบการใช้งาน 2.4) การสะท้อนค่านิยมทางสังคม (Social Values) ค่านิยมเป็นสิ่งที่คนส่วนใหญ่ในสังคมเห็นว่าดีและกระทำตาม แฟชั่นถือเป็นตัวสะท้อนที่ชัดเจนของสังคมว่าในขณะนั้น คนในสังคมต่างเห็นว่าแต่งกายแบบไหนดี เพราะอะไรถึงแต่งกายเช่นนั้น เช่น เครื่องแต่งกายของผู้หญิงที่ยุค 70 ที่เน้นไปที่หน้าอก เพราะเป็นยุคที่มีอัตราการเกิดของประชากรมาก แต่เมื่อยุคถัด ๆ มาผู้หญิงออกไปทำงานมากขึ้น ค่านิยมเครื่องแต่งกายที่เน้นหน้าอกกลับได้รับความนิยมลดน้อยลงเพราะผู้หญิงต้องออกไปทำงาน

3. มุมมองด้านสัญวิทยา (Semiology) สัญวิทยาเป็นมุมมองที่สนใจในเรื่องของการให้ความหมาย (Meaning) ที่มากับสิ่งของ วัตถุ คำพูด การกระทำ ฯลฯ ดังนั้นเมื่อแฟชั่นประกอบไปด้วยเครื่องแต่งกายและวิธีการแต่งกาย จึงต้องมีความหมายต่าง ๆ ที่มาพร้อมกับวิธีการแต่งกายนั้น ๆ เช่น การแต่งกาย Flashback ที่เป็นการแต่งกายย้อนยุคด้วยวิธีสมัยก่อน ที่มีความหมายบ่งบอกถึงการโหยหาหรือชื่นชมในอดีต (กาญจนา แก้วเทพ. 2541) ดังตัวอย่างในตาราง

ตาราง 1 แฟชั่นเครื่องแต่งกายและความหมายของแฟชั่นแบบต่าง ๆ

ชื่อแฟชั่น	วิธีการแต่งกาย	ความหมาย
Barbaric	เอาผ้าห่อ ๆ ตัวรวมกันแบบไม่เรียบร้อย	ชื่นชมความเป็นธรรมชาติ ความดิบ ไม่ปรุงแต่ง
Mystic	แต่งกายแบบยุคกรีก แต่งหน้าแบบลึกลับ	แสดงอำนาจของพลังลึกลับเหนือธรรมชาติ
Cocoon	ใช้สีโทนม่อน ๆ ดูเบา ๆ	ให้ความอบอุ่นแก่ผู้ที่พบเห็น
Rustic	แต่งกายแบบชาวบ้านนอก นุ่งกระโปรงยาว ใส่เสื้อลายสก๊อต	แสดงความเซย เซ่อ ๆ ซ้ำ ๆ แต่ไร้เดียงสาหรือน่าเอ็นดู
Excentric	แต่งชุดแบบนักบินอวกาศ ใช้วัสดุสมัยใหม่	แสดงการต่อต้านหนึ่งแรงดึงดูดทุกอย่าง
Flashback	ย้อนกลับไปนิยมในชุดสมัยก่อน	แสดงอาการกวนหาหรือชื่นชมในอดีต

4) มุมมองด้านจิตวิทยา มีปัจจัยจำนวนมากด้านจิตวิทยาที่สามารถนำมาใช้อธิบายถึงสาเหตุที่บุคคลแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ตามแฟชั่น ตัวอย่างเช่น 4.1) ความต้องการให้ตนเองสอดคล้องกับสังคม (Conformity) เช่นวัยรุ่นมักแต่งตัวตามแฟชั่นที่กำลังเป็นที่นิยมอยู่ในขณะนั้น เพื่อให้ตนเองรู้สึกว่าจะสามารถเข้ากับเพื่อนคนอื่น ๆ ได้เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม 2) ต้องการหาความแปลกใหม่ (Variety-seeking) เช่น การเบื่อหน่ายที่จะต้องใส่ชุดเดิมซ้ำ ๆ ในทุก ๆ วัน ดังนั้นจึงต้องการเลือกเสื้อผ้าใหม่ ๆ เพื่อสร้างความรู้สึกที่ไม่ซ้ำซากจำเจ เป็นการหาความแปลกใหม่ให้กับชีวิต 3) ความคิดสร้างสรรค์ส่วนบุคคล (Personal Creativity) เช่น บุคคลที่ต้องการให้ตนเองมี

เอกลักษณ์ในการแต่งตัว ไม่อยากที่จะแต่งตัวตามแฟชั่นเพราะรู้สึกว่ามันแตกต่าง แต่ก็ไม่อยากที่จะแตกต่างมากจากคนอื่นทั่วไป จึงอาจดัดแปลงเลือกชุดที่ยังอยู่ในแฟชั่น และเป็นชุดที่สามารถสะท้อนความเป็นตัวเองออกมาได้อีกด้วย 4) เพื่อดึงดูดความสนใจทางเพศ (Sexual Attraction) ทฤษฎีการออกแบบเสื้อผ้าแฟชั่นได้กล่าวว่า ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายมนุษย์เป็นตัวกระตุ้นทางเพศ โดยเฉพาะร่างกายของเพศหญิงที่มีผลของการเปลี่ยนแปลงแฟชั่นของเสื้อผ้าเป็นอย่างมาก

จากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเครื่องแต่งกายและแฟชั่น ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดเกี่ยวกับแฟชั่นในมุมมองเชิงสัญลักษณ์และจิตวิทยาไปใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานภาพถ่ายผู้ที่เป็โรคตื่นตระหนกที่ประสบปัญหาในการใช้ชีวิตประจำวันนอกสถานที่ที่จะสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายออกมาประกอบการถ่ายภาพเพื่อสะท้อนความรู้สึกและความคิดของผู้ที่เป็นโรคตื่นตระหนกที่ต้องออกไปใช้ชีวิตนอกสถานที่ให้ผู้ชมผลงานเข้าใจได้มากขึ้น

ส่วนที่ 3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับศิลปะภาพถ่าย

ศิลปะภาพถ่าย

ศิลปะภาพถ่ายเกิดขึ้นมาในทวีปยุโรปจากการพัฒนาทางวิทยาศาสตร์ที่มีการประดิษฐ์และพัฒนาจากภาพขาวดำสู่ภาพสีในยุคปัจจุบันที่มีจุดเด่นอยู่กับการบันทึกภาพที่เหมือนกับเหตุการณ์นั้น ๆ กำลังเกิดขึ้นอยู่ และผู้ชมสามารถตีความรับรู้เนื้อหาของภาพถ่ายนั้นได้อย่างรวดเร็วและชัดเจน

หลักการองค์ประกอบ (Composition) ของภาพถ่ายใช้หลักการพื้นฐานเดียวกับการเขียนภาพบนกระดาษหรือผืนผ้าใบที่มีกรอบจำกัด เพื่อให้เกิดความเหมาะสมหรือความงามโดยใช้องค์ประกอบและหลักการทางทัศนศิลป์ (Visual Elements and Principles) ได้แก่ 1) เส้น (Line) เป็นตัวนำสายตา เป็นตัวชี้นำทิศทาง และทำให้เกิดความรู้สึกหรืออารมณ์ต่าง ๆ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในฐานะเส้นนำสายตาไปสู่จุดสนใจของภาพ 2) รูปร่าง (Shape) ลักษณะเด่นของรูปร่างคือไม่แสดงความลึกหรือมิติลึก รูปร่างที่ปรากฏในภาพถ่ายสามารถสื่อความหมายได้แม้ว่าจะไม่ต้องมีรายละเอียด 3) รูปทรง (Form) ภาพถ่ายโดยมีแสงและเงาทำให้เกิดรูปทรงที่สื่อความหมายได้ สร้างความเข้าใจในบรรยากาศ และให้อารมณ์หรือความรู้สึกได้ 4) พื้นผิว (Texture) ความหยาบ ความละเอียด ความอ่อนนุ่ม ความกระด้าง คุณสมบัติเหล่านี้มีส่วนช่วยให้เส้น รูปร่าง หรือรูปทรง มีความน่าดูหรือ “มีเรื่อง” มากขึ้น สามารถสื่อความเข้าใจและความรู้สึกร่วมของภาพได้ดีขึ้น 5) ลวดลาย/กระสวน (Pattern) ลวดลายที่เกิดขึ้นอาจไม่ใช่ เน้นที่ความถี่หรือความเหมือนกันแต่เป็นลวดลายที่แตกต่างกันในบางสิ่งบางอย่าง 6) ความสมดุล (Balance) เป็นการจัดวางองค์ประกอบต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมที่จะทำให้ผู้ดูภาพรู้สึกสมดุลในแบบด้านซ้าย-ขวาเท่ากันจริง (Symmetrical Balance) หรือให้สมดุลโดยซ้าย-ขวาไม่เท่ากันตามความเป็นจริง (Asymmetrical Balance) แต่จัดวางองค์ประกอบภาพจนผู้ดูรู้สึกว่ามันเอียงไปทางใดทางหนึ่ง 7) ความกลมกลืน

(Harmony) ความกลมกลืนเกิดขึ้นได้ทั้งในเนื้อหา (Content) ของภาพ การจัดวางองค์ประกอบปลีกย่อยต่าง ๆ ของภาพ และการมีระดับความเข้ม (Tone) ไล่เรียงอย่างเหมาะสม ความกลมกลืนอาจค่อนข้างมืด (Low Key) หรือสว่าง (High Key) ก็ได้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของเนื้อหาและอารมณ์ของภาพ 8) ความขัดแย้ง/ความเปรียบเทียบ (Contrast) เกิดจากเนื้อหาของภาพ มาจากการจัดวางองค์ประกอบของภาพ และการไล่เรียงความเข้มและสีที่แตกต่างกันมาก ภาพที่มีความขัดแย้งมากจะมีความกลมกลืนในภาพน้อย (สุรชาติ ทิฆานนท์. 2547)

ภาพถ่ายสารคดี (Documentary Photography)

ภาพถ่ายสารคดีเป็นศิลปะภาพถ่ายที่เน้นความเหมือนจริงเป็นสำคัญ (Realism) ภูมิภมิล ผดุงรัตน์ (2012) กล่าวถึงความสำคัญของภาพถ่ายสารคดี โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพถ่ายสารคดีเป็นส่วนหนึ่งของภาพถ่ายศิลปะสมัยใหม่ในลัทธิศิลปะสมัยใหม่

งานถ่ายภาพเชิงสารคดีครอบคลุมงานถ่ายภาพหลากหลายประเภทไม่ได้จำกัดเพียงภาพถ่ายเกี่ยวกับชีวิตและสังคมเท่านั้น แต่รวมไปถึงภาพถ่ายสถาปัตยกรรม ภาพถ่ายทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์ ภาพถ่ายธรรมชาติ ภาพถ่ายเชิงมานุษยวิทยา ภาพถ่ายการเดินทางท่องเที่ยว ไปจนถึงภาพถ่ายดาวเทียม โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการบันทึกหลักฐานเอกสารเก็บข้อมูล แต่ด้วยสื่อทางภาพถ่ายมีอิทธิพลต่อความคิดและอารมณ์ของคนในสังคม งานภาพถ่ายสารคดีจึงไม่ได้มีเพียงแค่การบันทึกข้อมูลหลักฐานเอกสารเท่านั้น นับตั้งแต่ปลายศตวรรษที่ 19 รูปแบบของภาพถ่ายสารคดีถูกนำไปใช้ในการโน้มน้าวกระแสสังคม ทั้งการเมือง การโฆษณาชวนเชื่อ และสังคมก็ยังให้ความเชื่อถือกับข้อมูลภาพถ่ายเสมอถึงแม้ในบางครั้ง สิ่งที่ปรากฏในภาพอาจไม่ใช่ความจริงทั้งหมด หรืออาจเป็นความจริงเพียงบางส่วน ที่ทำให้เกิดการเข้าใจผิดและบิดเบือน แต่สิ่งเหล่านี้มักอยู่นอกเหนือการควบคุมของศิลปิน

ช่างภาพถ่ายสารคดีหรือภาพข่าวมีหน้าที่บันทึกเหตุการณ์ตามสภาพจริงที่เกิดขึ้นในวินาทีนั้นอย่างตรงไปตรงมา แต่ช่างภาพก็สามารถบันทึกได้แค่สิ่งที่ปรากฏอยู่ตรงหน้าเท่านั้นเอง ส่วนกระบวนการนำเสนอภาพถ่ายต่อสังคม มักอยู่ในอำนาจของสำนักข่าว สำนักพิมพ์ หรือรัฐบาล ซึ่งองค์กรเหล่านี้ย่อมมีแนวคิดวัตถุประสงค์ของตนเองที่ต้องคำนึงถึง

ภาพถ่ายสารคดีกับเงื่อนไขทางวัฒนธรรม

วัฒนธรรมคือตัวกำหนดความคิดและทิศทางการกระทำของคนในสังคม ถ่ายทอดผ่านศาสนา การศึกษา สื่อมวลชน จากคนรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่นหนึ่งปรับเปลี่ยนไปตามเงื่อนไขทางประวัติศาสตร์นับตั้งแต่การเกิดขึ้นของภาพถ่าย และเทคนิคการพิมพ์สมัยใหม่ สื่อทางภาพก็เข้ามามีบทบาทต่อการรับรู้ของสังคม มีอิทธิพลต่อโลกทัศน์ของ

ประชาชน นั้นหมายถึง สื่อทางภาพเข้ามามีส่วนสำคัญต่อความเคลื่อนไหวทางวัฒนธรรม หากเราเชื่อว่าวัฒนธรรมคืออำนาจ คือเมื่อวัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดความคิดและทิศทางของสังคม ตั้งแต่จะกินอยู่อย่างไร สวมเสื้อผ้ากันแบบไหน นิยมสินค้าประเภทใด มีทัศนะต่อสังคม การเมือง ศาสนาในแง่มุมแบบไหน ทั้งหมดนี้เกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคมผ่านสถาบันต่าง ๆ ของสังคม ครอบครัว สถานศึกษา ศาสนา สื่อมวลชน มีการบ่มเพาะจนเกิดเป็นแนวคิดและแบบแผนพฤติกรรมร่วมกันของคนในสังคมเดียวกันสิ่งเหล่านี้ไม่สามารถบังคับหรือสร้างขึ้นชั่วคราวได้ ความเคลื่อนไหวทางวัฒนธรรมจึงปรับเปลี่ยนไปตามสภาพความเป็นอยู่ของสังคมนั่นเอง

อย่างไรก็ตาม กลไกของวัฒนธรรมหรือกลไกที่มีอิทธิพลต่อความคิดและอารมณ์ของผู้คนจะมีบทบาทในการกระตุ้นหรือเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนตามกาลเวลา หรือการเปลี่ยนก่อนเวลาอันสมควรก็ตาม โดยกระบวนการปลูกฝัง ตอกย้ำแนวคิดให้ซึมลึก ภาพถ่ายในฐานะสื่อภาพอันเป็นกลไกสำคัญทางวัฒนธรรม จึงไม่ได้เป็นเพียงเครื่องมือสำหรับการบอกเล่าเรื่องราวหรือบันทึกความบันเทิงเท่านั้น แต่ภาพถ่ายเป็นเครื่องมือแห่งอำนาจในการกระตุ้นหรือความคิดและอารมณ์ของสังคม

ภาพถ่ายชีวิตและสังคม

อัลมา ดาเวนพอร์ต (Alma Davenport) ได้ยกตัวอย่างในหนังสือ The History of Photography ว่าระหว่างทำการก่อสร้างทางรถไฟเชื่อมสองฝั่งทวีปอเมริกาเหนือ ช่างภาพทั่วไปต่างตื่นตัวกับเครื่องจักรกล ขบวนรถไฟ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ แต่ช่างภาพสารคดีเกี่ยวกับชีวิตและสังคมกลับให้ความสนใจไปที่สภาพชีวิตของกรรมกรและความเป็นอยู่ระหว่างการก่อสร้างมากกว่า หลายครั้งที่มีการพูดว่า “สังคมยอมรับว่าภาพถ่ายนำเสนอความจริงเสมอ แม้ความจริงบางอย่างก็ยากที่จะเชื่อ” ในปี ค.ศ. 1850 เฮนรี เมย์ฮิว (Henry Mayhew) ร่วมกับริชาร์ด เบียร์ด (Richard Beard) ตีแผ่ชีวิตกรรมกรและผู้อายวไรในนครลอนดอนในหนังสือที่ชื่อว่า London Labour and London Poor แต่เทคโนโลยีการพิมพ์ในสมัยนั้นไม่สามารถตีพิมพ์ภาพถ่ายได้จึงต้องใช้กระบวนการลอกลายจากภาพต้นฉบับลงบนแท่นพิมพ์ซึ่งทำให้ภาพในหนังสือขาดความเสมือนจริง เมื่อเปรียบเทียบกับหนังสือ Street of London ของจอห์น ทอมสัน (John Tomson) ร่วมกับอดอล์ฟ สมิธ (Adolphe Smith) ตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 1870 ซึ่งใช้กระบวนการ Photomechanical Transfer Process ที่สามารถพิมพ์ออกมาได้ใกล้เคียงกับภาพถ่าย กล่าวได้ว่าในสมัยนั้นเทคโนโลยีเป็นเหตุปัจจัยต่อความเชื่อและการยอมรับ

ภาพถ่ายสารคดีไม่ได้ขึ้นอยู่กับหลักสุนทรียศาสตร์ทั่วไป

เนื้อหาของงานข่าวงานสารคดีอยู่ที่เหตุการณ์ในภาพเป็นเรื่องของจังหวะกับเวลานำเสนอผ่านประสบการณ์ของช่างภาพหรือศิลปิน และบ่อยครั้งที่ได้ภาพถ่ายมาด้วยความบังเอิญ เมื่อทุกอย่างต้องเป็นเรื่องจริง ในช่วงเวลาจริง โอกาสที่จะมาปรับแต่งองค์ประกอบของภาพนั้นแทบเป็นไปไม่ได้เลย ทุกอย่างที่เกิดขึ้น ช่างภาพมีเวลาคิด ตัดสินใจ และประมวลผลอย่างน้อยที่สุดแค่ 1/125 ต่อวินาที ความสมบูรณ์ทางเทคนิคหรือองค์ประกอบภาพจึงไม่ใช่ปัจจัยหลักในการพิจารณาภาพถ่ายสารคดี อย่างไรก็ตามไม่ได้หมายความว่าสิ่งนี้ไม่สำคัญ สำหรับช่างภาพที่มีประสบการณ์ย่อมสามารถควบคุมปัจจัยพื้นฐานเหล่านี้ได้ในเกือบทุกสถานการณ์ อีกประการหนึ่งความสมบูรณ์ทางเทคนิคก็มีผลต่อการสื่อสารกับผู้ชม หากภาพไม่สามารถสื่อความหมายได้ ก็ไม่มีประโยชน์อะไร ในยุคแรกองค์ประกอบภาพถ่ายจะเป็นไปตามแนวทางจิตรกรรมเป็นหลัก แต่เมื่ออุปกรณ์การถ่ายภาพมีการปรับปรุงมากขึ้นหลักสุนทรียศาสตร์ภาพถ่ายก็เปลี่ยนตามไปด้วย การถ่ายภาพมุมสูง การแอบถ่าย ภาพเคลื่อนไหวเป็นเงา ฯลฯ ในบางส่วน การมีวัตถุโผล่ขึ้นมาอยู่ตรงจากหน้าหรือการมีสิ่งแปลกปลอมในฉากหลัง สิ่งเหล่านี้กลายเป็นเสน่ห์ของภาพสารคดี รวมทั้งภาพแนวสตรีท (Straight Photography)

ในยุคหลังการบันทึกภาพอย่างรวดเร็ว ตรงไปตรงมา ไม่เสริมแต่ง เน้นชีวิตในแง่มุมต่าง ๆ ทำให้รูปแบบภาพถ่ายสารคดีพัฒนาไปสู่อีกหนึ่งประเภทหนึ่ง คือ ภาพถ่ายชีวิตข้างถนน (Street Photography) ซึ่งเป็นเหมือนการผสมผสานระหว่างงานภาพข่าวกับภาพสารคดี บ่งบอกถึงจุดยืนของลัทธิศิลปะสมัยใหม่ (Modernism)

จากการทบทวนเอกสารเกี่ยวกับภาพถ่ายสารคดีข้างต้น ทำให้เห็นว่าภาพถ่ายสารคดีมีอิทธิพลต่อความคิดของคนในสังคมเป็นอย่างมากที่ลักษณะของภาพจะออกมาในรูปแบบความเป็นจริงที่ปรากฏอยู่ ซึ่งงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจะสร้างสรรค์งานภาพถ่ายออกมาในลักษณะของภาพถ่ายสารคดีที่จะทำให้ผู้ที่ชมผลงานเห็นถึงความสำคัญของผู้ที่เป็นโรคตื่นตระหนกที่ออกไปใช้ชีวิตประจำวันนอกสถานที่ว่ามีความคิดและความรู้สึกอย่างไร

อิทธิพลจากศิลปินที่มีต่อการสร้างสรรค์ผลงาน

ในการสร้างสรรค์ผลงานภาพถ่ายผ่านประสบการณ์ผู้เป็นโรคตื่นตระหนกที่ประสบปัญหาในการใช้ชีวิตนอกสถานที่ ผู้วิจัยได้รับอิทธิพลจากมานิต ศรีวานิชภูมิเป็นแนวในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะภาพถ่ายในครั้งนี้ โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับศิลปินท่านนี้ ดังนี้

ภาพประกอบ 2 มานิต ศรีวานิชภูมิ

มานิต ศรีวานิชภูมิ เกิดเมื่อวันที่ 27 กันยายน 2504 เป็นนักถ่ายภาพ นักเขียน ศิลปินอิสระแนวมนต์ศิลป์ (Concept Art) และเป็นนักเคลื่อนไหวสังคมผ่านผลงานศิลปะภาพถ่าย ภูมิลำเนาเป็นคนกรุงเทพมหานคร จบการศึกษาจากคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และเริ่มทำงานเป็นช่างภาพให้กับ Bureau Bangkok และช่างภาพประจำหนังสือพิมพ์สยามรัฐ ก่อนหันออกมาประกอบอาชีพอิสระ ผลงานของมานิต เคยได้รับรางวัล Higashikawa Prize จากงานแสดงภาพถ่าย Photo Fiesta ที่เมืองฮอกไกโด ประเทศญี่ปุ่น และยังเคยได้รับการคัดเลือกให้เป็น 1 ใน 100 ช่างภาพที่ดีที่สุดในโลกจากการคัดเลือกของสำนักพิมพ์ไทม์ (Metro Life. 2552, มุลนิธิหอศิลปะแห่งรัชกาลที่ 9. ม.ป.ป.) ผลงานของมานิต ที่ออกจัดแสดงมักได้รับความชื่นชอบจากผู้ชมผลงานมาโดยตลอด เช่น ผลงาน Pink man ในปีพ.ศ. 2550 จัดแสดงที่หอศิลป์กรุงเทพมหานคร

มานิตกล่าวว่า “บางครั้งภาพถ่ายอาจเลียนแบบจิตรกรรม แต่เราก็ถ่ายภาพจากความจริง ส่วนงานจิตรกรรมเขียนจากสิ่งที่มันมี ให้มันไม่มี แต่ภาพถ่ายเราถ่ายภาพจากสิ่งที่มันมีอยู่แล้ว ถึงแม้เราจะนำภาพที่ถ่ายมาได้เข้าไปโปรแกรมต่อเสริมเติมแต่งอะไรต่ออะไร แต่ในแง่หนึ่งเราคงปฏิเสธไม่ได้ว่า ภาพถ่ายมันก็ยังเป็นเรื่องพื้นฐานที่มาจากสิ่งที่เป็นจริง”

ตัวอย่างภาพผลงานของมานิต ศรีวานิชภูมิ

ภาพประกอบ 3 ผลงานชุด The Icon of Consumerism (Pink Man Mascot) ปี 2007-2008

ภาพประกอบ 4 ผลงานชุด Pink Man Begins (Pink man on tour N.06) ปี 1997

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปะภาพถ่ายผ่านประสบการณ์ผู้เป็นโรคตื่นตระหนก (Panic Disorder) ที่ประสบปัญหาในการใช้ชีวิตนอกสถานที่ ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบวิธีภาพถ่ายเข้ามาช่วยในการสร้างสรรค์ผลงาน เพื่อช่วยในการทำความเข้าใจของผู้ชมมากขึ้น มีการสร้างภาพถ่ายที่มีความเป็นจริงและใช้โทนสีเพื่อบ่งบอกอารมณ์ในผลงานที่สะท้อนถึงความรู้สึกและทัศนคติของผู้ที่เป็นโรคตื่นตระหนกเมื่อต้องออกไปเผชิญกับสิ่งแวดล้อมภายนอกที่ไม่คุ้นเคย ซึ่งในบทนี้จะกล่าวถึงรายละเอียดเกี่ยวกับการกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนทั่วไป นิสิต/นักศึกษา อาจารย์มหาวิทยาลัย ที่เข้าชมงานนิทรรศการจัดแสดงผลงานทางศิลปะ ณ หอศิลป์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนทั่วไป นิสิต/นักศึกษา อาจารย์มหาวิทยาลัย ที่เข้าชมงานนิทรรศการจัดแสดงผลงานทางศิลปะ ณ หอศิลป์ G23 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 50 คน ได้จากการสุ่มสองขั้นตอน (Two-stage Random Sampling) ดังนี้

ขั้นตอนแรก เลือกจำนวนกลุ่มตัวอย่างด้วยการกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งโควตา (Quota Sampling) โดยใช้เพศเป็นตัวแบ่งโควตา

ขั้นที่สอง สุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากผู้ที่เข้าชมผลงานศิลปะที่หอศิลป์ G23 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ภาพแบบร่างภาพผลงานสร้างสรรค์ศิลปะ และแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ชมผลงานศิลปะ โดยมีรายละเอียดดังนี้

การสร้างภาพแบบร่างผลงานสร้างสรรค์ศิลปะ

การสร้างภาพแบบร่างผลงานสร้างสรรค์ศิลปะ มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. กำหนดแบบร่างโดยใช้ลายเส้นด้วยดินสอ จำนวน 20 ภาพ
2. หาข้อมูลสถานที่และเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการถ่ายภาพ
3. เก็บข้อมูลจากพื้นที่จริงเพื่อคัดเลือกสถานที่ที่จะใช้ถ่ายภาพจริง
4. คัดเลือกแบบร่างจำนวน 10 ภาพ ด้วยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

จากผู้เชี่ยวชาญทางศิลปะ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงาน

5. นำแบบร่างที่ผ่านการคัดเลือกมาพัฒนาใหม่ครั้งที่ 2
6. สรุบบรรยากาศโดยผู้เชี่ยวชาญได้แบบร่างทั้งหมด 4 ภาพ (ภาคผนวก ข)
7. สร้างสรรค์ผลงานภาพถ่ายจากแบบร่างเพื่อนำมาจัดแสดง ได้ภาพถ่าย 4 ภาพ ดังนี้

ภาพที่ 1 ชื่อ untitled หมายเลข 1 ขนาด 70x100 เซนติเมตร เทคนิคภาพถ่าย

ภาพที่ 2 ชื่อ untitled หมายเลข 2 ขนาด 70x100 เซนติเมตร เทคนิคภาพถ่าย

ภาพที่ 3 ชื่อ untitled. หมายเลข 3 ขนาด 60x100 เซนติเมตร เทคนิคภาพถ่าย

ภาพที่ 4 ชื่อ untitled หมายเลข 4 ขนาด 70x100 เซนติเมตร เทคนิคภาพถ่าย

8. นำผลงานศิลปะภาพถ่ายจัดแสดง ณ หอศิลป์ G23 อาคารนวัตกรรมและวิจัยต่อเนื่องศาสตราจารย์

ดร.สาโรช บัวศรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ต้องการวัดได้แก่ความพึงพอใจและ

ทัศนคติ

2. กำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการของความพึงพอใจและทัศนคติของผู้เข้าชมผลงานศิลปะ

3. เขียนข้อคำถามตามนิยามปฏิบัติการและปรับปรุงขึ้นต้นจากการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา

(Content Validity) และความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity)

4. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้และคัดเลือกข้อวัดจากการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ

5. ปรับปรุงแบบสอบถามและวิเคราะห์คุณภาพของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยการหาค่าความเชื่อมั่น

(Reliability) แบบสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient)

6. จัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้จริง

แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตั้งแต่ “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ไปจนถึง “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” จำนวน 2 แบบสอบถาม โดยมีการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับ (ความเข้าใจและความรู้สึกต่อผลงานศิลปะ)	คะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5
เห็นด้วย	4
ไม่แน่ใจ	3
ไม่เห็นด้วย	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1

การแปลผลของแบบสอบถามใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) เป็นเกณฑ์ในการแปลผล

ระดับคะแนน	ความหมาย
ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00	เกณฑ์ดีมาก
ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20	เกณฑ์ดี
ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40	เกณฑ์ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60	เกณฑ์ต่ำ
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80	เกณฑ์ต่ำมาก

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยแบบสอบถามสำหรับถามผู้เข้าชมศิลปะจะแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้

1. ด้านสุนทรียศาสตร์ในการรับรู้ทางจิตรกรรม (Perception Theory in Painting) ของผู้ชมงานศิลปะ ประกอบด้วย

1.1 องค์ประกอบของการมองเห็น (Visual Element) มีความเหมาะสม เช่น เส้น แสงเงา พื้นผิว เป็นต้น

1.2 การออกแบบ (Design) มีความสมดุล มีเอกภาพ จังหวะลีลา มีความเหมาะสมลงตัว สามารถสื่อสิ่งที่ศิลปินต้องการสื่อได้

1.3 รูปทรง (Visual Form) ที่มองเห็นมีความเหมาะสม

1.4 การรับรู้ (Perception) เกิดการตอบสนองทางความคิดและความรู้สึกจากการชมงานศิลปะ

1.5 เกิดประสบการณ์ทางสุนทรียภาพ (Aesthetic Experience) ผลงานศิลปะสามารถประสานสอดคล้องกับประสบการณ์เดิมที่เคยพบเห็นหรือรับรู้มาก่อน

1.6 สามารถอธิบายถึงการรับรู้ทางสุนทรีย์ภาพ ความเหมือน ความแตกต่างของภาพที่มองเห็น ตลอดจนสามารถเข้าถึงเจตนารมณ์ของศิลปินที่ถ่ายทอดผ่านผลงานศิลปะได้

2. ด้านความเข้าใจระหว่างผู้เข้าชมผลงานศิลปะกับแนวความคิดเรื่องโรคต้นตระกูล

2.1 ผลงานศิลปะแสดงถึงแนวความคิดเรื่องโรคต้นตระกูลโดยใช้ภาพถ่ายของตนเองแสดงให้เห็นถึงผู้ที่เป็นโรคต้นตระกูล

2.2 ผลงานศิลปะแสดงถึงแนวความคิดเรื่องโรคต้นตระกูลและเพื่อแสดงออกถึงความรู้สึกของผู้ที่เป็นโรคต้นตระกูล

ตัวอย่างแบบสอบถามความพึงพอใจในผลงานศิลปะผลงานศิลปะอาการของผู้ป่วยโรคต้นตระกูลที่ประสบปัญหาในการออกไปใช้ชีวิตประจำวันนอกสถานที่ของผู้เข้าชมผลงานศิลปะ

ทัศนคติต่อผลงานศิลปะ ผลงานศิลปะอาการของผู้ป่วยโรคต้นตระกูลที่ประสบปัญหาในการออกไปใช้ชีวิตประจำวันนอกสถานที่	ระดับความพึงพอใจ				
	1	2	3	4	5
0.					
00.					
ความพึงพอใจในผลงานศิลปะ ผลงานศิลปะอาการของผู้ป่วยโรคต้นตระกูลที่ประสบปัญหาในการออกไปใช้ชีวิตประจำวันนอกสถานที่					
0.					
00.					

ตัวอย่างแบบสอบถามทัศนคติต่อผลงานศิลปะผลงานศิลปะอาการของผู้ป่วยโรคต้นตระกูลที่ประสบปัญหาในการออกไปใช้ชีวิตประจำวันนอกสถานที่ของผู้เข้าชมผลงานศิลปะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. นำผลงานไปจัดแสดง ณ หอศิลป์ G23 อาคารนวัตกรรมและวิจัยต่อเนื่องศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วันที่ 22-23 พฤษภาคม 2558
2. แจกแบบสอบถามแก่ผู้เข้าชมผลงานศิลปะ
3. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทั้งหมด

การสร้างสรรค์ผลงานภาพถ่าย

การสร้างสรรค์ผลงานภาพถ่ายมีขั้นตอน ดังนี้

1. จัดเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการถ่ายภาพ เช่น กล้องถ่ายภาพ และอุปกรณ์ต่าง ๆ
2. ถ่ายภาพตามแบบที่สเก็ตไว้ให้สมบูรณ์ อาจมีการปรับเปลี่ยนองค์ประกอบของภาพเพื่อให้ภาพออกมาสมบูรณ์
3. นำภาพถ่ายที่ได้ทั้งหมดมาคัดเลือกเฉพาะภาพที่สมบูรณ์
4. นำภาพถ่ายที่ได้มาปรับแต่งในคอมพิวเตอร์เพื่อให้ได้โทนสีของภาพถ่ายเป็นไปตามที่ผู้วิจัยต้องการ
5. ตรวจสอบความเรียบร้อยของภาพผลงานสร้างสรรค์ และปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมในบางส่วนของภาพถ่ายเป็นครั้งสุดท้ายก่อนจัดแสดงภาพถ่าย
6. นำภาพถ่ายที่สมบูรณ์จัดแสดงในนิทรรศการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ
2. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย () และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปะภาพถ่ายผ่านประสบการณ์ผู้เป็นโรคตื่นตระหนกที่ประสบปัญหาในการใช้ชีวิตนอกสถานที่ ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบวิธีภาพถ่ายเข้ามาช่วยในการสร้างสรรค์ผลงาน เพื่อช่วยในการทำความเข้าใจของผู้ชมมากขึ้น มีการสร้างภาพถ่ายที่มีความเป็นจริงและใช้โทนสีเพื่อบ่งบอกอารมณ์ในผลงานที่สะท้อนถึงความรู้สึกและทัศนคติของผู้ที่เป็นโรคตื่นตระหนกเมื่อต้องออกไปเผชิญกับสิ่งแวดล้อมภายนอกที่ไม่คุ้นเคย ในบทนี้จะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการทบทวนวรรณกรรม ผลการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะภาพถ่าย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และผลการวิเคราะห์การประเมินผลงานศิลปะของผู้เข้าชมผลงานศิลปะอาการของผู้ป่วยโรคตื่นตระหนกที่ประสบปัญหาในการออกไปใช้ชีวิตประจำวันนอกสถานที่ หมายเลข 1 ถึง 4 โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลในบทนี้เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนการทบทวน โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับโรคตื่นตระหนก

โรคตื่นตระหนก (Panic Disorder) เป็นโรคที่จัดอยู่ในกลุ่มโรควิตกกังวล (Anxiety Disorder) ที่เกิดจากความวิตกกังวลเป็นหลักแต่จะมีลักษณะการแสดงออกของอาการที่แตกต่างจากโรคอื่น ผู้ที่เป็นโรคตื่นตระหนกจะมีอาการของ Panic Attack เกิดขึ้นซ้ำบ่อย ๆ และเกิดเองโดยไม่มีสิ่งใดกระตุ้น เป็นแบบ Paroxysmal และผู้ที่เป็นโรคนี้จะรู้สึกกังวลว่าอาการเหล่านี้จะเกิดขึ้นมาอีก หรืออาจจะกลัวผลที่เกิดตามมาจากการมีอาการ เช่น กลัวว่าจะควบคุมตัวเองไม่ได้ กลัวจะเป็นโรคหัวใจ กลัวว่าจะเป็นบ้า หรือในบางคนอาจมีอาการดังกล่าวจนผลกระทบต่องานประจำวันของผู้ที่เป็นโรคนี้เป็นอย่างมาก ความชุกของโรคตื่นตระหนกในประชากรทั่วไปเท่ากับร้อยละ 3.8 เพศหญิงพบมากกว่าผู้ชาย 2.3 เท่า มักพบในช่วงอายุ 25 ปี ส่วน Agoraphobia พบได้ร้อยละ 0.6 ในบางการศึกษาพบได้ถึงร้อยละ 6 จากการศึกษาในผู้ที่เป็น Agoraphobia พบว่าครึ่งหนึ่งมีประวัติเป็น Panic Disorder ร่วมด้วย พบว่ามักเกิดขึ้นในช่วงวัยรุ่นตอนปลายหรือวัยรุ่นตอนต้น โดยทั่วไปมักเริ่มมีอาการ Panic Attack เพียง 1-2 ครั้ง จะยังไม่ทำให้ผู้ที่เป็นโรคมีอาการดังกล่าว แต่หากมีอาการบ่อยขึ้น ผู้ป่วยจะเริ่มกังวล เกิด Phobic Avoidance

และ Agoraphobia ผู้ที่เป็นโรคตื่นตระหนกร่วมกับ Agoraphobia เมื่อ Panic attack หายไป Agoraphobia มักหายตามไปด้วย แต่ผู้ป่วยที่มี Agoraphobia เพียงอย่างเดียว มักเรื้อรังและอาจนำไปสู่ปัญหาอื่นๆ ตามมา เช่น โรคซึมเศร้า การอาศัยแอลกอฮอล์ เป็นต้น สำหรับสาเหตุของโรคสามารถพิจารณาได้ 2 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยทางจิตวิทยา (Psychological Factor) และปัจจัยทางชีววิทยา (Biological Factor) การรักษาโรคตื่นตระหนกสามารถรักษาได้ผลค่อนข้างดีด้วยการใช้ยา และการทำ Cognitive Behavioral Therapy

แนวคิดและทฤษฎีที่อธิบายถึงโรคตื่นตระหนกคือ ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ ที่อธิบายถึงกระบวนการทำงานของจิตใจที่พยายามขับเคลื่อนและสร้างความสมดุลของพลังงานทั้งสาม ได้แก่ Id Ego และ Superego ผลกลไกป้องกันตนเอง (Defense Mechanism) ด้วยวิธีต่าง ๆ และทฤษฎีจิตวิทยาสังเกตการณ์ที่กล่าวถึงสิ่งเร้า ตัวกระตุ้นจากสิ่งแวดล้อม ผ่านการรับรู้ระยะห่างระหว่างบุคคลนั้น ๆ ที่ส่งผลต่ออาการ Panic Attack ที่จะเกิดขึ้นได้

ตอนที่ 2 ผลการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะภาพถ่าย

จากการทบทวนวรรณกรรมทำให้ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของผลงานศิลปะตามรูปแบบที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้จำนวน 10 แบบ ผ่านการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงและการให้คำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญทางศิลปะเพื่อนำมาปรับปรุงงานและสร้างสรรค์ผลงานภาพถ่ายดิจิทัล ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้ทำการเลือกจากแบบร่าง จำนวน 4 รูปแบบและผู้วิจัยได้กำหนดชื่อภาพให้เป็นชุดตัวเลขเรียงลำดับจากหมายเลข 1 ถึงหมายเลข 4 โดยตั้งชื่อภาพเป็นชุดเดียวกัน

ผู้วิจัยเลือกใช้เทคนิคทางภาพถ่ายดิจิทัล และใช้กระบวนการพิมพ์ลงบนกระดาษ (Digital Prints on Paper) เพื่อนำมาใช้ในการนำเสนอผลงานภาพถ่าย ซึ่งมีลักษณะภาพดังต่อไปนี้

ภาพประกอบ 5 untitled ขนาด 70 X 100 เซนติเมตร หมายเลข 1

ภาพประกอบ 6 untitled ขนาด 70 X 100 เซนติเมตร หมายเลข 2

ภาพประกอบ 7 untitled ขนาด 60 X 100 เซนติเมตร หมายเลข 3

ภาพประกอบ 8 untitled ขนาด 70 X 100 เซนติเมตร หมายเลข 4

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 2 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง		จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	25	50
	หญิง	25	50
อายุ (ปี)	18-21	11	22
	22-25	14	28
	26-30	13	26
	31-35	12	24
รายได้ (บาท)	<10,000	16	32
	10,000-20,000	19	38
	20,001-30,000	10	20
	>30,000	5	10

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (ตาราง 2) พบว่า จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 50 คน เป็นเพศชายและเพศหญิงอย่างละ 50 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ผู้เข้าชมผลงานศิลปะที่มีอายุช่วง 22-25 ปีมีมากที่สุดจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 28 รองลงมาคือช่วงอายุ 26-30 ปี มีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 26 ช่วงอายุ 31-35 ปี มีจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 24 และช่วงอายุ 18-21 ปี มีน้อยที่สุดจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 22 สำหรับรายได้ของผู้เข้าชมผลงานศิลปะที่มีจำนวนมากที่สุดมีรายได้ 10,000-20,000 บาท จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 38 รองลงมาคือรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 32 รายได้ 20,001-30,000 บาท จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 20 และน้อยที่สุดมีรายได้มากกว่า 30,001 บาท จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 10

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์การประเมินผลงานศิลปะของผู้ชมผลงานศิลปะ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย () และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความพึงพอใจของผู้เข้าชมผลงานศิลปะที่มีต่อผลงานศิลปะผลงานศิลปะอาการของผู้ป่วยโรคต้นตระหนกที่ประสบปัญหาในการออกไปใช้ชีวิตประจำวันนอกสถานที่ หมายเลข 1 ถึง 4

รายการการประเมิน	SD	ความหมาย
- ด้านความเข้าใจเนื้อหาเปรียบเทียบ		
1. อาการของผู้ป่วยโรคประสาทกลัวที่ประสบปัญหาในการออกไปใช้ชีวิตประจำวันนอกสถานที่	4.36	0.74 เกณฑ์ดีมาก
2. ภาวะความปลอดภัยทางจิตใจของชุดนิรภัยสำหรับความสบายใจของผู้ที่เป็นโรคต้นตระหนก	4.40	0.71 เกณฑ์ดีมาก

ตาราง 3 (ต่อ)

รายการการประเมิน		SD	ความหมาย
- ด้านการใช้เทคนิคในผลงาน			
3. ผลงานสื่อสารให้เข้าใจถึงความปลอดภัยทางจิตใจของ ผู้ที่เป็นโรคต้นตระกูล	4.42	0.84	เกณฑ์ดีมาก
4.. ความกลัวที่มีมากผิดปกติ	4.68	0.68	เกณฑ์ดีมาก
5. การใช้ภาพถ่ายทำให้สามารถสื่อสารได้ง่ายขึ้น	4.56	0.63	เกณฑ์ดีมาก
6. แสดงถึงความกลัวและยึดติดกับสถานที่ใดสถานที่หนึ่งที่ ทำให้ผู้ป่วยสบายใจเป็นผลต่อเนื่องให้ใช้ชีวิตประจำวันในสังคมมีความลำบากจึงจินตนาการให้มีชุดสำหรับสร้างความเชื่อจากสถานที่เคยยึดติด	4.32	0.74	เกณฑ์ดีมาก

จากการวิเคราะห์ผลคะแนนความพึงพอใจของผู้เข้าชมผลงานศิลปะที่มีต่อผลงานอาการของผู้ป่วยโรคต้นตระกูลที่ประสบปัญหาในการออกไปใช้ชีวิตประจำวันนอกสถานที่ หมายเลข 1 ถึง 4 (ตาราง 3) พบว่าคะแนนเฉลี่ยของด้านความเข้าใจเนื้อหาเปรียบเทียบและด้านการใช้เทคนิคในผลงานอยู่ในเกณฑ์ดีมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นข้อย่อย พบว่า ข้อ 4 ความกลัวที่มีมากผิดปกติด้านการใช้เทคนิคผลงานมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.68) รองลงมาคือ ข้อ 5 การใช้ภาพถ่ายทำให้สื่อสารได้ง่ายด้านการใช้เทคนิคผลงาน (ค่าเฉลี่ย 4.56) ข้อ 3 ผลงานสื่อสารให้เข้าใจถึงความปลอดภัยทางจิตใจของผู้ที่เป็นโรคต้นตระกูลด้านการใช้เทคนิคในผลงาน (ค่าเฉลี่ย 4.42) ข้อ 2 ภาวะความปลอดภัยทางจิตใจของชุดนิรภัยสำหรับความสบายใจของผู้ที่เป็นโรคต้นตระกูลด้านความเข้าใจเนื้อหาเปรียบเทียบ (ค่าเฉลี่ย 4.40) ข้อ 1 อาการของผู้ป่วยโรคประสาทกลัวที่ประสบปัญหาในการออกไปใช้ชีวิตประจำวันนอกสถานที่ด้านความเข้าใจเนื้อหาเปรียบเทียบ (ค่าเฉลี่ย 4.36) และข้อ 6 แสดงถึงความกลัวและยึดติดกับสถานที่ใดสถานที่หนึ่งที่ช่วยให้ผู้ป่วยสบายใจเป็นผลต่อเนื่องให้ใช้ชีวิตประจำวันในสังคมมีความลำบากจึงจินตนาการให้มีชุดสำหรับสร้างความเชื่อจากสถานที่เคยยึดติดด้านการใช้เทคนิคในผลงาน (ค่าเฉลี่ย 3.32) ตามลำดับ

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทัศนคติที่มีต่อผลงานศิลปะอาการของผู้ป่วย
โรคตื่นตระหนกที่ประสบปัญหาในการออกไปใช้ชีวิตประจำวันนอกสถานที่ หมายเลข 1 ถึง 4

รายการการประเมิน		SD	ความหมาย
องค์ประกอบทางทัศนศิลป์			
1. รูปแบบและการนำเสนอองค์ประกอบภาพเหมาะสม	4.52	0.53	เกณฑ์ดีมาก
2. แสงและเงาของผลงานมีความเหมาะสม	4.52	0.53	เกณฑ์ดีมาก
หลักเกณฑ์การออกแบบ			
3. มีการแสดงออกในจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนในเนื้อหา	4.60	0.64	เกณฑ์ดีมาก
4. ผลงานมีสัดส่วนที่สัมพันธ์กันและสอดคล้องกับเรื่องราว	4.50	0.51	เกณฑ์ดีมาก
5. การใช้ภาพถ่ายทำให้สามารถสื่อสารได้ง่ายขึ้น	4.52	0.53	เกณฑ์ดีมาก
ความหมายของผลงาน			
6. ผลงานนี้ทำให้ท่านเข้าใจเนื้อหาของผู้ที่ตกอยู่ในภาวะ อาการของผู้เป็นโรคประสาทกลัว	4.48	0.70	เกณฑ์ดีมาก
7. ผลงานนี้เหมาะสมกับยุคสมัยในปัจจุบันที่ผู้คนทั่วไปใน สังคมต่างล้วนมีความหลากหลายทางความคิด	4.52	0.53	เกณฑ์ดีมาก

ผลการวิเคราะห์คะแนนทัศนคติที่มีต่อผลงานศิลปะอาการของผู้ป่วยโรคตื่นตระหนกที่ประสบปัญหาในการออกไปใช้ชีวิตประจำวันนอกสถานที่ หมายเลข 1 ถึง 4 (ตาราง 4) พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติที่มีต่อผลงานศิลปะอาการของผู้ป่วยโรคตื่นตระหนกที่ประสบปัญหาในการออกไปใช้ชีวิตประจำวันนอกสถานที่ หมายเลข 1 ถึง 4 อยู่ในเกณฑ์ดีมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นข้อย่อยพบว่า ข้อ 3 มีการแสดงออกในจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนในเนื้อหาในด้านหลักเกณฑ์การออกแบบมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.60) รองลงมาคือ ข้อ 1 รูปแบบและการนำเสนอองค์ประกอบภาพเหมาะสมข้อ 2 แสงและเงาของผลงานมีความเหมาะสมในด้านองค์ประกอบทางทัศนศิลป์ ข้อ 5 การใช้ภาพถ่ายทำให้สามารถสื่อสารได้ง่ายขึ้นในด้านหลักเกณฑ์การออกแบบ และข้อ 7 ผลงานนี้เหมาะสมกับยุคสมัยในปัจจุบันที่ผู้คนทั่วไปในสังคมต่างล้วนมีความหลากหลายทางความคิดในด้านความหมายของผลงาน (ค่าเฉลี่ย 4.52) ข้อ 4 ผลงานมีส่วนที่สัมพันธ์กันและสอดคล้องกับเรื่องราว (ค่าเฉลี่ย 4.50) และข้อ 6 ผลงานนี้ทำให้ท่านเข้าใจเนื้อหาของผู้ที่ตกอยู่ในภาวะอาการของผู้เป็นโรคประสาทกลัวในด้านความหมายของผลงานมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.48)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอันดับความพึงพอใจผลงานศิลปะภาพถ่ายอาการของผู้ที่เป็นโรคตื่นตระหนกที่ประสบปัญหาในการออกไปใช้ชีวิตประจำวันนอกสถานที่ หมายเลข 1 ถึง 4

ผลงาน		SD	อันดับ
untitle หมายเลข 4	4.40	1.213	1
untitle หมายเลข 2	4.38	1.216	2
untitle หมายเลข 3	4.36	1.223	3
untitle หมายเลข 1	4.28	1.283	4

จากตาราง 5 พบว่า ภาพถ่าย untitle หมายเลข 4 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจผลงานศิลปะภาพถ่ายอาการของผู้ที่เป็นโรคตื่นตระหนกที่ประสบปัญหาในการออกไปใช้ชีวิตประจำวันนอกสถานที่มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.40) รองลงมาคือ ภาพถ่าย untitle หมายเลข 2 (ค่าเฉลี่ย 4.38) ภาพถ่าย untitle หมายเลข 3 (ค่าเฉลี่ย 4.36) และภาพถ่าย untitle หมายเลข 1 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจผลงานศิลปะภาพถ่ายอาการของผู้ที่เป็นโรคตื่นตระหนกที่ประสบปัญหาในการออกไปใช้ชีวิตประจำวันนอกสถานที่น้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.28)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปะภาพถ่ายผ่านประสบการณ์ผู้เป็นโรคตื่นตระหนกที่ประสบปัญหาในการใช้ชีวิตนอกสถานที่ ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบวิธีภาพถ่ายเข้ามาช่วยในการสร้างสรรค์ผลงาน เพื่อช่วยในการทำความเข้าใจของผู้ชมมากขึ้น มีการสร้างภาพถ่ายที่มีความเป็นจริงและใช้โทนสีเพื่อบ่งบอกอารมณ์ในผลงานที่สะท้อนถึงความรู้สึกและทัศนคติของผู้ที่เป็นโรคตื่นตระหนกเมื่อต้องออกไปเผชิญกับสิ่งแวดล้อมภายนอกที่ไม่คุ้นเคย ในบทนี้จะนำเสนอการสรุปผล อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและสะท้อนปัญหาของโรคตื่นตระหนกตามจินตนาการในทางทัศนศิลป์
2. เพื่อศึกษารูปแบบกลวิธีสร้างสรรค์งานภาพถ่าย
3. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปะภาพถ่ายผ่านประสบการณ์ของผู้เป็นโรคตื่นตระหนกที่ประสบปัญหาในการใช้ชีวิตประจำวันนอกสถานที่

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลการวิจัยทำให้ทราบถึงผลกระทบของโรคตื่นตระหนกต่อผู้ที่เป็นโรคตื่นตระหนกที่ออกมาใช้ชีวิตนอกสถานที่
2. ผลการวิจัยทำให้เกิดผลงานศิลปะภาพถ่ายที่มาจากการสร้างสรรค์ใหม่จากจินตนาการของผู้วิจัย
3. ผลการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้บุคคลทั่วไปเข้าใจและตระหนักถึงผลกระทบของโรคตื่นตระหนก

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนทั่วไป นิสิต/นักศึกษา อาจารย์มหาวิทยาลัย ที่เข้าชมงานนิทรรศการแสดงผลงานทางศิลปะ ณ หอศิลป์ G23 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้จากการสุ่มสองขั้นตอน (Two-stage Random Sampling) จำนวน 50 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้าชมผลงานศิลปะที่มีต่อผลงานศิลปะความงามที่ฉันซื้อได้ แบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อผลงานศิลปะอาการของผู้ป่วยโรคตื่นตระหนกที่ประสบปัญหาในการออกไปใช้ชีวิตประจำวันนอกสถานที่ และผลงานภาพถ่ายศิลปะ จำนวน 4 ภาพ

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นสถิติพื้นฐานใช้พรรณนาข้อมูลเบื้องต้น ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 50 คน เป็นเพศชายและเพศหญิงอย่างละ 50 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ผู้เข้าชมผลงานศิลปะที่มีอายุช่วง 22-25 ปีมีมากที่สุด จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 28 รองลงมาคือช่วงอายุ 26-30 ปี มีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 26 ช่วงอายุ 31-35 ปี มีจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 24 และช่วงอายุ 18-21 ปี มีน้อยที่สุดจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 22 สำหรับรายได้ของผู้เข้าชมผลงานศิลปะที่มีจำนวนมากที่สุดมีรายได้ 10,000-20,000 บาท จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 38 รองลงมาคือรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 32 รายได้ 20,001-30,000 บาท จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 20 และน้อยที่สุดมีรายได้มากกว่า 30,001 บาท จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 10

ผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้าชมผลงานศิลปะ นั้นมีมากที่สุดในระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี มีจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 54 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด รองลงมาคือ ระดับการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี มีจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 24 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด และสุดท้าย ระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี มีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 22 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

ตอนที่ 2 เป็นคำถามแบบเลือกตอบตามความคิดเห็นของผู้เข้าชมที่มีต่อผลงานศิลปะ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านความเข้าใจในเนื้อหาเปรียบเทียบ 2. ด้านการใช้เทคนิคในผลงาน 3. ด้านความน่าเชื่อถือในตัวผลงาน พบว่า

จากการวิเคราะห์ผลคะแนนความพึงพอใจของผู้เข้าชมผลงานศิลปะที่มีต่อผลงานอาการของผู้ป่วยโรคตื่นตระหนกที่ประสบปัญหาในการออกไปใช้ชีวิตประจำวันนอกสถานที่หมายเลข 1 ถึง 4 (ตาราง 3) พบว่า คะแนนเฉลี่ยของด้านความเข้าใจเนื้อหาเปรียบเทียบและด้านการใช้เทคนิคในผลงานอยู่ในเกณฑ์ดีมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นข้อย่อย พบว่า ข้อ 4 ความกลัวที่มีมากผิดปกติด้านการใช้เทคนิคผลงานมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.68) รองลงมาคือ ข้อ 5 การใช้ภาพถ่ายทำให้สื่อสารได้ง่ายด้านการใช้เทคนิคผลงาน (ค่าเฉลี่ย 4.56) ข้อ 3 ผลงานสื่อสารให้เข้าใจถึงความปลอดภัยทางจิตใจของผู้ที่เป็นโรคตื่นตระหนกด้านการใช้เทคนิคในผลงาน (ค่าเฉลี่ย 4.42)

ข้อ 2 ภาวะความปลอดภัยทางจิตใจของชุดนิรภัยสำหรับความสบายใจของผู้ที่เป็นโรคตื่นตระหนกด้านความเข้าใจเนื้อหาเปรียบเทียบ (ค่าเฉลี่ย 4.40) ข้อ 1 อาการของผู้ป่วยโรคประสาทกลัวที่ประสบปัญหาในการออกไปใช้ชีวิตประจำวันนอกสถานที่ด้านความเข้าใจเนื้อหาเปรียบเทียบ (ค่าเฉลี่ย 4.36) และข้อ 6 แสดงถึงความกลัวและยึดติดกับสถานที่ใดสถานที่หนึ่งที่ทำให้ผู้ป่วยสบายใจเป็นผลต่อเนื่องให้ใช้ชีวิตประจำวันในสังคมมีความลำบากจึงจินตนาการให้มีชุดสำหรับสร้างความเชื่อจากสถานที่เคยยึดติดด้านการใช้เทคนิคในผลงาน (ค่าเฉลี่ย 3.32) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามแบบเลือกตอบเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อผลงานศิลปะ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

1. องค์ประกอบทางทัศนศิลป์ 2. หลักเกณฑ์การออกแบบ 3. ความหมายของผลงาน พบว่า

ผลการวิเคราะห์คะแนนทัศนคติที่มีต่อผลงานศิลปะอาการของผู้ป่วยโรคตื่นตระหนกที่ประสบปัญหาในการออกไปใช้ชีวิตประจำวันนอกสถานที่ หมายเลข 1 ถึง 4 พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติที่มีต่อผลงานศิลปะอาการของผู้ป่วยโรคตื่นตระหนกที่ประสบปัญหาในการออกไปใช้ชีวิตประจำวันนอกสถานที่ หมายเลข 1 ถึง 4 อยู่ในเกณฑ์ดีมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นข้อย่อยพบว่า ข้อ 3 มีการแสดงออกในจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนในเนื้อหาในด้านหลักเกณฑ์การออกแบบมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.60) รองลงมาคือ ข้อ 1 รูปแบบและการนำเสนอองค์ประกอบภาพเหมาะสม ข้อ 2 แสงและเงาของผลงานมีความเหมาะสมในด้านองค์ประกอบทางทัศนศิลป์ ข้อ 5 การใช้ภาพถ่ายทำให้สามารถสื่อสารได้ง่ายขึ้นในด้านหลักเกณฑ์การออกแบบ และข้อ 7 ผลงานนี้เหมาะสมกับยุคสมัยในปัจจุบันที่ผู้คนทั่วไปในสังคมต่างล้วนมีความหลากหลายทางความคิดในด้านความหมายของผลงาน (ค่าเฉลี่ย 4.52) ข้อ 4 ผลงานมีสัดส่วนที่สัมพันธ์กันและสอดคล้องกับเรื่องราว (ค่าเฉลี่ย 4.50) และข้อ 6 ผลงานนี้ทำให้ท่านเข้าใจเนื้อหาของผู้ที่ตกอยู่ในภาวะอาการของผู้เป็นโรคประสาทกลัวในด้านความหมายของผลงานมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.48)

ตอนที่ 4 เป็นคำถามแบบเลือกตอบเกี่ยวกับความพึงพอใจในผลงานศิลปะภาพถ่ายอาการของผู้ที่เป็นโรคตื่นตระหนกที่ประสบปัญหาในการออกไปใช้ชีวิตประจำวันนอกสถานที่ หมายเลข 1 ถึง 4

ผลงาน untitled หมายเลข 4 ค่าเฉลี่ย 4.40 อันดับที่ 1

ผลงาน untitled หมายเลข 2 ค่าเฉลี่ย 4.38 อันดับที่ 2

ผลงาน untitled หมายเลข 3 ค่าเฉลี่ย 4.36 อันดับที่ 3

ผลงาน untitled หมายเลข 1 ค่าเฉลี่ย 4.28 อันดับที่ 4

ผลงานศิลปะทุกชิ้นมีความคล้ายคลึงกันซึ่งเป็นคุณสมบัติสากลร่วมกันอยู่ คือ คุณสมบัติของความเป็นศิลปะ(Artistic Quality) ที่ผลงานศิลปะทุกชิ้นทุกแขนงต้องมีต่ออารมณ์และความรู้สึกของผู้รับรู้ เป็นคุณสมบัติเชิงนามธรรม ซึ่งแฝงอยู่ในองค์ประกอบส่วนที่เป็นเนื้อหา คุณสมบัตินี้คือคุณค่าทางสุนทรียภาพ (Aesthetics Value) เป็นคุณค่าที่เราได้รับขณะที่มีประสบการณ์ในผลงานศิลปะ จากคุณค่าทางด้านสุนทรียภาพอันเป็นพื้นฐานของผลงานศิลปะทุกแขนง

อภิปรายผล

จากการวิจัยในครั้งนี้เราจะเห็นได้ว่าเมื่อมนุษย์ถูกกระตุ้นด้วยสิ่งเร้าจากการรับรู้สัมผัสด้วยประสาทสัมผัสจนทำให้เกิดเป็นรูปแบบความคิดที่เรียกว่า “การรับรู้” การรับรู้อาจเกิดขึ้นได้หลายแนวทาง อันยังไม่สามารถสร้างเอกภาพของรูปความคิด จนกว่าจะผ่านกระบวนการทางการศึกษาเพื่อวิเคราะห์ และพิจารณาด้วยเหตุและผล ดังนั้นการรับรู้ ก็คือ ผลจากการรับรู้โดยประสาทสัมผัสต่าง ๆ ของมนุษย์ ผสมผสานกับประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม

จึงกล่าวได้ว่าการรับรู้เป็นความคิด เป็นภาพในจิตใจ ซึ่งอาจเคยเกิดขึ้นมาแล้ว หรืออาจยังไม่เคยเกิดขึ้นเลยก็ได้ บางสิ่งอาจเป็นไปไม่ได้ หรือเป็นไปได้อีก

ความเจ็บไข้ได้ป่วยเป็นเรื่องปกติที่มนุษย์ทุกคนต่างต้องเผชิญ ความเจ็บป่วยที่จะสามารถเกิดขึ้นได้นั้นมีอยู่ 2 ทางคือ ความเจ็บป่วยทางร่างกายและความเจ็บป่วยทางจิตใจโรคทางจิตใจเป็นโรคที่อาจสามารถหรือไม่อาจสามารถพบหรือสังเกตเห็นได้ในสถานการณ์ปกติผู้ที่เป็นโรคทางจิตใจสร้างความทุกข์ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ไม่น้อยไปกว่าโรคทางร่างกาย หนึ่งในโรคทางจิตใจที่มีผู้เป็นอยู่จำนวนมากไม่น้อยคือ คือโรคตื่นตระหนก

(Panic Disorder) เป็นโรคที่จัดอยู่ในกลุ่มโรควิตกกังวล (Anxiety Disorder) ที่เกิดจากความวิตกกังวล

การศึกษาค้นคว้าวิจัยในเรื่อง “ผ่านประสบการณ์ผู้เป็นโรคตื่นตระหนก(Panic Disorder) ที่ประสบปัญหาในการใช้ชีวิตนอกสถานที่ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจว่า ผู้เป็นโรคตื่นตระหนก (Panic Disorder) นั้นมีอิทธิพลและความเชื่อมโยงกับกระบวนการทางความคิด และจินตนาการของผู้ที่กำลังประสบในหลาย ๆ ด้าน ซึ่ง “การรับรู้” เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจากผู้มีอาการป่วยได้นามาสะท้อนเป็นงานศิลปะ เพื่อให้เกิดการรับรู้และรู้สึกถึงอาการผ่านรูปถ่ายและสะท้อนปัญหาของผู้ป่วยเพื่อให้ตระหนักถึงผู้ประสบปัญหา

ผู้ที่มีอาการตื่นตระหนกนั้นจะพบว่าปัญหาหลักที่เกิดขึ้นจะเกิดตอนที่ผู้ที่เป็นโรคออกไปใช้ชีวิตนอกสถานที่ที่ไม่คุ้นเคยหรือทำให้รู้สึกไม่ปลอดภัย มักเป็นสถานที่สาธารณะที่มีผู้คนพลุกพล่านเมื่ออยู่ในสถานที่เหล่านี้อาการ Panic Attack มักปรากฏขึ้นมาอย่างไม่สามารถที่จะควบคุมได้ ผู้วิจัยจึงเห็นว่า เป็นสิ่งที่สำคัญที่ต้องนำเสนอออกไปให้ผู้คนที่ทั่วไปที่อยู่รายล้อมผู้ที่เป็นโรคตื่นตระหนกได้รับรู้ถึงความรู้สึกของผู้ที่เป็นโรคนี้นี้

การวิจัยเรื่อง การศึกษาเพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปะภาพถ่ายผ่านประสบการณ์ผู้เป็นโรคตื่นตระหนก (Panic Disorder) ที่ประสบปัญหาในการใช้ชีวิตนอกสถานที่เป็นการศึกษาทั้งทางภาคทฤษฎี และปฏิบัติ เพื่อใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะให้เป็นทางเลือกหนึ่งในการใช้บรรเทาปัญหา และเพื่อศึกษาและสะท้อนปัญหา การเข้าใจถึงพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปในการใช้ชีวิตประจำวัน และเพื่อให้ตระหนักได้ถึงงานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้บุคคลทั่วไปเข้าใจและตระหนักถึงผลกระทบของโรคนี้และดำเนินชีวิตประจำวันในสังคมร่วมกับผู้ป่วยโรคตื่นตระหนกได้อย่างเข้าใจต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ผลงานศิลปะจากการวิจัยที่สร้างสรรค์ขึ้นในครั้งนี้ การเลือกสถานที่จากความเป็นจริง และการสร้างบรรยากาศให้เกิดขึ้นในภาพ มีความสำคัญเป็นอย่างมากเมื่อต้องการสื่อสารให้ผู้รับชมเห็นถึงภาพทางความคิด
2. ขนาด มีผลต่อการรับรู้ของผู้รับชมผลงาน ขนาดผลงานที่ใหญ่ย่อมปะทะความรู้สึกของผู้รับชมได้ดีกว่าผลงานขนาดเล็ก

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กาญจนา แก้วเทพ. (2541). *การวิเคราะห์สื่อ แนวทาง และเทคนิค*. กรุงเทพฯ: เอ็ดดิสัน เพรสโปรดักส์.
- รัตน์ สายพานิชย์; และสุวรรณี พุทธิศรี. (2548). บทที่ 13 โรควิดก้างวล. *จิตเวชศาสตร์ รามาธิบดี*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุทธิพร เจณณวาสิน. (2553). แพนิค! รักษาได้!. *SIRIRAJ E-PUBLIC LIBRARY ความรู้สู่ประชาชน*. สืบค้นเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2557, จาก <http://www.si.mahidol.ac.th/sidoctor/e-pl/article/detail.asp?id=687>.
- วิจิตพานิช เจริญขวัญ. (2551). *ระบบและทฤษฎีทางจิตวิทยา Systems and Theories in Psychology*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ภูมิภมร ผดุงรัตน์. (2012). ภาพถ่ายสารคดี (Documentary Photography). *Collection Photograph and Article*. สืบค้นเมื่อ 10/11/2557 จาก <http://poomkamol.blogspot.com/2010/06/documentary-photography.html>.
- มูลนิธิหอศิลป์แห่งรัชกาลที่ 9. (ม.ป.ป.). MANIT SRIWANICHPOOM. สืบค้นเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2557, จาก http://www.rama9art.org/manit_s/index.html.
- ระวิเทพ มุสิกพาน. (2554). *ผู้ทรงอิทธิพลแห่งไทยร่วมสมัย*. ปรินซ์นิพนธ์ ศศ.ด. (ศิลปวัฒนธรรมวิจัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิมลสิทธิ หรยางกูร. (2549). *พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม มุขฐานทางพฤติกรรมเพื่อการออกแบบและการวางแผน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วราภรณ์ ชลอสันติสกุล. (2555). *การศึกษาเพื่อสร้างสรรค์ผลงานทางทัศนศิลป์ ในบริบทของจินตนาการในวัยเด็กและสภาวะไทยหาอดีต*. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. (ทัศนศิลป์ : ศิลปะสมัยใหม่). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุรชาติ ทิฆานนท์. (2547). *ศิลปะภาพถ่าย 1. เอกสารประกอบการสอน อศ 231. ภาควิชาออกแบบทัศนศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุวิไล เรียงวัฒนสุข. (2558). *จิตวิทยาสิ่งแวดล้อม Environmental Psychology*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อัญชัน สันติไชยกุล. (2547). *รูปแบบการดำเนินชีวิต การรับรู้เกี่ยวกับตนเอง และการบรรณวัตถุกรรมสินค้าแฟชั่นของวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

ฮักก้า (นามปากกา). (2552). ศิลปะภาพถ่ายไร้พรมแดน มานิต ศรีวานิชภูมิ. *Metro Life*. สืบค้นเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2557,

จาก <http://www.manager.co.th/MetroLife/ViewNews.aspx?NewsID=9520000056301>.

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่พิจารณาแบบร่าง

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่พิจารณาแบบร่าง

รองศาสตราจารย์ สมศักดิ์ ชวาลาวัณย์	ภาควิชาศิลปกรรมจินตทัศน์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์ ดร.พิศวัศ ภูทอง	ภาควิชาศิลปกรรมจินตทัศน์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รองศาสตราจารย์ กมล เผ่าสวัสดิ์	ภาควิชาทัศนศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

ภาพแบบร่างผลงานศิลปะ

ภาพประกอบ 9 ภาพแบบร่างผลงาน 1

ภาพประกอบ 10 ภาพแบบร่างผลงาน 2

ภาพประกอบ 11 ภาพแบบร่างผลงาน 3

ภาพประกอบ 12 ภาพแบบร่างผลงาน 4

ภาคผนวก ค

ภาพนิทรรศการแสดงผลงานศิลปะ “APOLLO ART EXHIBITION”

ณ หอศิลป์ G23 อาคารนวัตกรรมและวิจัยต่อเนื่องศาสตราจารย์ ดร. สำโรช บัวศรี

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ระหว่างวันที่ 22 - 29 พฤษภาคม พ.ศ. 2558

ภาพประกอบ 13 นิทรรศการแสดงผลงานศิลปะ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นายกฤตรัช ธรรมลักษณ์พร
สถานที่เกิด	จังหวัดกรุงเทพมหานคร
ที่อยู่ปัจจุบัน	627 ม.จันทรแก้ว ถนนแฮปปี้แลนด์ แขวง คลองจั่น เขต บางกะปิ กทม. 10240
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2549	มัธยมศึกษาตอนปลาย จาก โรงเรียน บดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนีย์) จังหวัด กทม
พ.ศ. 2552	ศป.บ. (ศิลปจินตทัศน์) คณะศิลปกรรมศาสตร์ จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2559	ศ.ป.ม. (ศิลปกรรม : ศิลปะจินตทัศน์) คณะศิลปกรรมศาสตร์ จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ